

Київ – 2024

ЗВІТ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ
ЗА 2023 РІК

ЗМІСТ

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ ЧЕРКАСЬКОГО ІГОРЯ БОРИСОВИЧА 5

1. ПРО ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГ 7

1.1. РОЛЬ ТА АКТИВНОСТІ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 7

1.2. 2023 – ОСНОВНІ ПІДСУМКИ РОБОТИ 12

1.3. КАДРОВІ ПИТАННЯ 13

1.4. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГУ 17

2. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ 18

3. СТАТИСТИКА ОТРИМАНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ 21

3.1. ЗАГАЛЬНА ДИНАМІКА ОТРИМАНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ 21

3.2. ДИНАМІКА ВЗЯТИХ НА ОБЛІК ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГОМ ПОВІДОМЛЕНЬ В РОЗРІЗІ СУБ'ЄКТІВ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ 22

4. АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ 26

4.1. ПРОЦЕС АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЇ 26

4.2. ЗУПИНЕННЯ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ 27

4.3. ФІНАНСОВІ РОЗСЛІДУВАННЯ 28

4.3.1. ПРОТИДІЯ ФІНАНСУВАННЮ ВІЙНИ ТА ТЕРОРИЗМУ (СЕПАРАТИЗМУ) 29

4.3.2. ВІДМИВАННЯ ДОХОДІВ ВІД КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ 31

4.3.3. РОЗСЛІДУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ З БЮДЖЕТНИМИ КОШТАМИ ТА ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ АКТИВАМИ 32

4.3.4. РОЗСЛІДУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЦІЛЬОВИМ ВИКОРИСТАННЯМ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ГУМАНІТАРНІ ПРОЄКТИ, СОЦІАЛЬНІ ПРОЄКТИ ТА ВІДБУДОВУ (ВІДНОВЛЕННЯ) ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ, ЖИТЛА 33

4.3.5. ВІДМИВАННЯ ДОХОДІВ ВІД ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ШАХРАЙСЬКИМ ЗАВОЛОДІННЯМ КОШТАМИ ГРОМАДЯН ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ 34

5. УЗАГАЛЬНЕНІ МАТЕРІАЛИ 35

6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ 37

7. МІЖВІДОМЧА ВЗАЄМОДІЯ 39

7.1. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ З РЕГУЛЯТОРАМИ ТА ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ 39

7.2. ВЗАЄМОДІЯ З СУБ'ЄКТАМИ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ 44

7.3. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, НАВЧАННЯ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ 44

7.4. КОМПЛЕКСНА АДМІНІСТРАТИВНА ЗВІТНІСТЬ 47

8. ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЇ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ 49

9. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО 54

9.1. РОБОТА З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ 54

9.1.1. СПІВРОБІТНИЦТВО З ГРУПОЮ З РОЗРОБКИ ФІНАНСОВИХ ЗАХОДІВ БОРОТЬБИ З ВІДМИВАННЯМ ГРОШЕЙ (FATF) 55

9.1.2. СПІВРОБІТНИЦТВО З ЕГМОНТСЬКОЮ ГРУПОЮ ПІДРОЗДІЛІВ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ (EG) 57

9.1.3. СПІВРОБІТНИЦТВО З РАДОЮ ЄВРОПИ 58

9.1.4. СПІВРОБІТНИЦТВО З МВФ 60

9.1.5. СПІВРОБІТНИЦТВО З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ 61

9.1.6. СПІВРОБІТНИЦТВО З ОРГАНІЗАЦІЄЮ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ 63

9.1.7. СПІВРОБІТНИЦТВО З ОРГАНІЗАЦІЄЮ З БЕЗПЕКИ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПІ (ОБСЄ)/ КООРДИНАТОРОМ ПРОЄКТІВ ОБСЄ В УКРАЇНІ 64

9.1.8. СПІВРОБІТНИЦТВО З ОРГАНІЗАЦІЄЮ ЗА ДЕМОКРАТІЮ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК (ГУАМ) 66

9.1.9. ІНШІ МІЖНАРОДНІ ЗАХОДИ 66

9.2. ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ З ІНОЗЕМНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ 67

10. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОБОТИ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГУ У 2024 РОЦІ 68

ДОДАТКИ 71

ДОДАТОК А
ПЕРЕЛІК ПРИЙНЯТИХ У 2023 РОЦІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, РОЗРОБЛЕНИХ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГОМ 72

ДОДАТОК Б
ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ 73

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

ЧЕРКАСЬКОГО ІГОРЯ БОРИСОВИЧА

Шановні українці!

Дозвольте представити звіт про реалізацію у 2023 році Державною службою фінансового моніторингу України політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, яка здійснюється в умовах повномасштабної збройної агресії (кровопролитної війни) росії проти України.

Держфінмоніторинг разом з державними інституціями, суб'єктами фінансового моніторингу та громадянським суспільством надалі продовжував вживати заходи на міжнародному та вітчизняному рівнях, щоб росія, як спонсор тероризму, була санкціонована.

На щоденній основі реалізовано комплекс практичних заходів щодо виявлення та блокування колаборантів, зрадників і тих, хто сприяє фінансуванню російської агресії. Активізовано міжнародну співпрацю і ця робота дала результати.

Членство РФ у FATF та Егмонтській групі було зупинено. Дії РФ визнані такими, що суперечать принципам FATF та є грубим порушенням Стандартів FATF. Ми надалі продовжуємо реалізовувати заходи щодо ізоляції РФ на міжнародній арені.

В цілому, Держфінмоніторингом проводилась системна робота із моніторингу виконання санкцій РНБОУ щодо блокування російських активів та активів колаборантів, забезпечено фінансове розслідування кейсів державних зрадників та проведені спільні аналітичні розслідування з іноземними фінансовими розвідками.

Також, поглиблено співпрацю з іноземними регуляторами для превентивних заходів щодо російського бізнесу, забезпечено безперебійний збір, обробку та аналіз підозрілих фінансових операцій та супровід правових кроків на шляху для вступу України в ЄС у сфері «Боротьба з відмиванням коштів».

У підсумку, Держфінмоніторингом у минулому році було підготовлено та направлено понад 1100 матеріалів на понад 100 млрд гривень підозрілих операцій.

Заблоковано понад 4 млрд гривень на понад 800 рахунках колаборантів та інших осіб, були здійснені розслідування понад 50 кейсів щодо підозр у державній зраді.

Крім того, наприкінці 2023 року Уряд затвердив розроблений Держфінмоніторингом план заходів щодо зменшення негативного впливу ризиків, які були виявленні внаслідок проведення третьої Національної оцінки ризиків. У наступні роки ми будемо здійснювати координаційну роботу щодо виконання цього плану.

Ми надалі будемо робити все необхідне для нашої спільної перемоги!

Дякую всім, хто причетний до цієї важливої роботи та Збройним силам України, які захищають нашу країну від агресора.

Слава Україні!
Слава Збройним Силам України!

З повагою
Ігор ЧЕРКАСЬКИЙ

ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГ: ДО ПЕРЕМОГИ УКРАЇНИ РАЗОМ

станом на 29.12.2023 р. (674 дні війни)

FATF	**членство РФ у FATF зупинено.** Дії РФ визнані такими, що **суперечать принципам FATF** та є **грубим порушенням Стандартів FATF**. Реалізуються подальші заходи
MONEYVAL	РФ **виключено** із Комітету експертів Ради Європи MONEYVAL
EUROPEAN UNION	до підрозділу фінансової розвідки РФ **застосовано санкції ЄС**
EGMONT GROUP	**членство підрозділу фінансової розвідки РФ в EG зупинено.** Реалізуються додаткові заходи
APG	РФ **позбавлено** статусу спостерігача в APG
CETS 198	РФ **позбавлено** права голосу з концептуальних питань
157,2+ млрд UAH	**передано** підозрілих фінансових операцій до правоохоронних та розвідувальних органів
12,3+ млрд UAH	**заблоковано** фінансових операцій (7 889,07 млн UAH; 50,98 млн EUR; 50,91 млн USD; 7,18 млн RUB, 124 248 381 шт. цінних паперів на суму 427,35 млн UAH)
12,3+ млрд UAH	**накладено** арешт на корпоративні права за матеріалами Держфінмоніторингу
2 352 139 повідомлень	про фінансові операції **оброблено** та **проаналізовано**, у т.ч. 993 671 повідомлення про переказ коштів за кордон
1926 матеріалів	**направлено** до правоохоронних органів
351 кейс	щодо підозр у державній зраді **розслідується**
492 колаборанти та зрадники	інформація щодо яких **передана** до правоохоронних органів
2581 рахунок	колаборантів та інших осіб **заблоковано**
2016 запитів щодо спільних фінрозслідувань	до 147 іноземних фінансових розвідок **направлено**

1. ПРО ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГ

1.1. РОЛЬ ТА АКТИВНОСТІ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Державною службою фінансового моніторингу України, як ПФР України, в умовах воєнного часу, на максимум сконцентровано свою увагу на вжитті заходів для притягнення до міжнародної відповідальності країни-терориста за її злочини проти мирного людства, у тому числі за відмивання «брудних» грошей, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Держфінмоніторинг разом зі своїми національними та іноземними партнерами спрямував свої дії на наступні пріоритетні напрями:

- співпрацю з FATF з метою санкціонування РФ, в частині зупинення її членства в цій організації та включення до «чорного списку» FATF;
- координацію роботи з Комітетом експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL);
- співпрацю з Егмонтською групою підрозділів фінансової розвідки з метою санкціонування РФ в частині зупинення її членства в цій організації;
- співробітництво з іншими регіональними організаціями за типом FATF, з метою ізоляції РФ;
- забезпечення проведення спільних фінансових розслідувань з іноземними ПФР та співпраця з іноземними фінансовими регуляторами та відповідними криптовалютними організаціями стосовно превентивних заходів щодо бізнесу з РФ;
- блокування рахунків колаборантів, розслідування кейсів державних зрадників, оброблення повідомлень про фінансові операції, зупинення фінансових операцій, участь у роботі групи «Task Force» та передання узагальнених матеріалів до правоохоронних органів;
- координацію роботи з СДФМ та підготовка методологічної інформації для СПФМ, а також співпраця з громадськістю тощо.

З цього приводу, Держфінмоніторингом підготовлено візуалізацію «Глобальна картина захисту міжнародної фінансової системи від ризиків ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, що генерує РФ, внаслідок вторгнення в Україну» (рисунок 1.2).

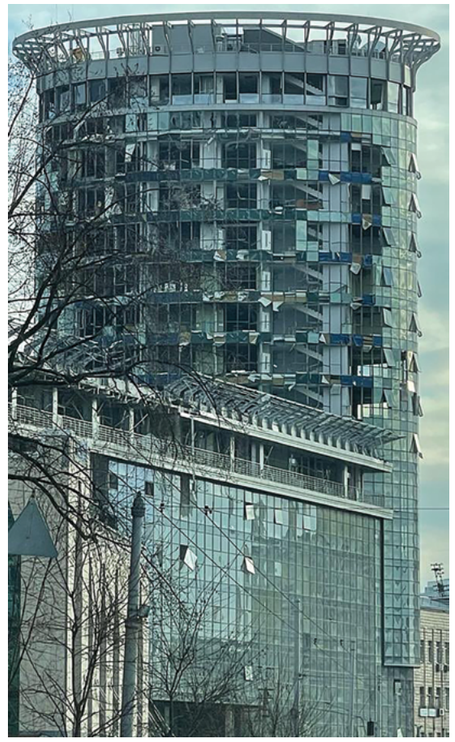
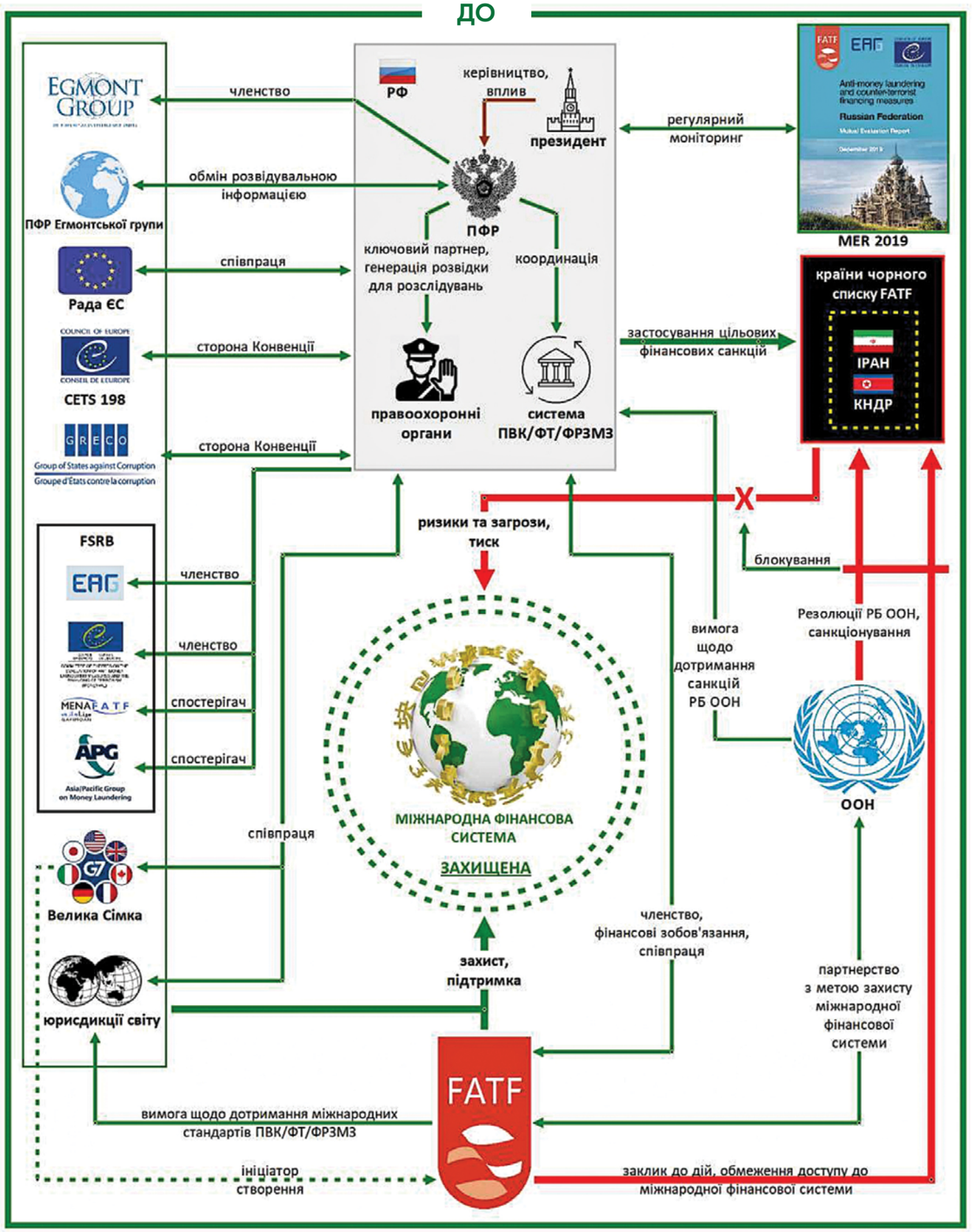

РИСУНОК 1.1.

Місто Київ, вулиця Іллєнка, район місцезнаходження Держфінмоніторингу, наслідки російського обстрілу 29 грудня 2023 року.

РИСУНОК 1.2.

Глобальна картина захисту міжнародної фінансової системи від ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ, що генерує РФ, вналідок вторгнення в Україну

Короткий опис Глобальної картини захисту міжнародної фінансової системи від ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ, що генерує РФ, внаслідок вторгнення в Україну:

- Графічне порівняння показує зміни у функціонуванні ключових учасників Глобальної системи протидії відмиванню коштів (ВК), фінансуванню тероризму (ФТ) та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ФРЗМЗ) до і після вторгнення РФ в Україну.
- Схема «ДО» відображає стан Глобальної системи до російського вторгнення, тоді як схема «ПІСЛЯ» відображає стан після вторгнення (станом на лютий 2024 р.).
- Після вторгнення РФ в Україну спостерігається розрив зв'язків між ключовими міжнародними організаціями та юрисдикціями з РФ, що мають на меті забезпечення цілісності та стійкості глобальної міжнародної фінансової системи.
- РФ здійснює цілеспрямовані деструктивні кроки для руйнування інфраструктури захисту міжнародної фінансової системи, зокрема через формування шлюзів доступу до неї для країн, які санкціоновані Радою Безпеки ООН та внесені FATF до «чорного списку».
- Російські дії суперечать висновкам Звіту про взаємну оцінку РФ 2019 року і вимагають реагування з боку FATF.

Розроблені схеми базуються на відкритих джерелах інформації (рішення та звіти міжнародних організацій та юрисдикцій, ЗМІ, статистичні та аналітичні дослідження тощо).

Водночас, у співпраці з партнерами з державного та приватного сектору Держфінмоніторингом підготовлено відеозвернення до FATF з описом терористичних ризиків, які РФ становить для міжнародної фінансової системи. Ці відеозвернення були розміщені на сторінці Держфінмоніторингу у соціальній мережі Youtube 13 лютого та 12 червня 2023 року.

Вже на Пленарному засіданні, що відбулось з 20 по 24 лютого 2023 року, FATF прийнято Заяву, згідно з якою, FATF глибоко стурбована повідомленнями про торгівлю зброєю між РФ та країнами, щодо яких РБ ООН застосувала санкції, і кібератаками, які відбуваються з території РФ.

FATF заявила, що дії РФ неприйнятно порушують основні принципи FATF, які спрямовані на сприяння безпеці, захищеності та цілісності глобальної фінансової системи. Такі дії є грубим порушенням зобов'язань щодо міжнародної співпраці та взаємоповаги, на основі яких члени FATF погодилися впроваджувати та підтримувати Стандарти FATF. Тому, FATF вирішила посилити санкції до РФ, шляхом зупинення її членства у цій організації. Водночас, РФ повинна виконувати свої зобов'язання щодо імплементації Стандартів FATF.

Наступні пленарні засідання FATF продовжили чинність цього рішення.

Крім того, 26 жовтня 2023 року на вебсайті Королівського об'єднаного інституту оборонних досліджень (RUSI) було опубліковано колонку Голови Державної служби фінансового моніторингу України «Ми повинні йти далі, щоб кинути виклик нехтуванню Росією міжнародних норм», в якій звернута увага на актуальну проблематику збереження безпеки Глобальної Мережі через некооперативні дії РФ.

Водночас, 18 жовтня 2023 року відбулась віртуальна зустріч Голів ПФР Егмонтської групи, на якій, для підтримки репутації EG в глобальному просторі протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, забезпечення згуртованості екосистеми ПВК/ФТ та захисту інших інтересів та цілей EG, було домовлено про наступне:

- зупинити членство Росфінмоніторингу (ПФР РФ) в EG на час, необхідний для захисту інтересів EG та забезпечення досягнення її цілей;
- підтримувати додаткові заходи, запроваджені Головами ПФР 13 грудня 2022 року, наскільки це практично можливо з урахуванням зупинення.

19 жовтня 2023 року Голова EG оприлюднила Заяву, згідно з якою EG залишається глибоко стурбованою руйнівними наслідками поточної російської військової агресії проти України та негативним впливом на Держфінмоніторинг (ПФР України).

Загалом, у рамках Егмонтської Групи, у 2023 році по закритих електронних каналах зв'язку Держфінмоніторингом велась співпраця з 89 іноземними фінансовими розвідками.

Разом з тим, у Декларації Міністрів та високопоставлених делегатів MONEYVAL (пункт 3) наголошено про рішуче засудження триваючої агресії РФ проти України та висловлено повну підтримку Україні та її народу.

Стосовно внутрішньодержавної роботи фінансової розвідки, в умовах воєнного стану, ключові ресурси направлені на питання протидії державі-агресору та захисту фінансової безпеки.

Держфінмоніторинг проводив аналітичні розслідування та забезпечував підтримку розвідки та правоохоронної системи шляхом:

- встановлення фінансового сліду злочинів агресора;
- виявлення колаборантів/зрадників;
- встановлення інтернет-агентури, яка поширює пропаганду;
- ідентифікацію шляхів матеріальної підтримки диверсійно-розвідувальних груп, коригувальників вогню тощо.

Держфінмоніторинг бере участь у складі оперативної групи «Task Force» щодо виявлення та арешту злочинних і ворожих активів. Окремим напрямком були розслідування пов'язані з корупцією, розкраданням бюджетних коштів та гуманітарної допомоги.

Більш детальна інформація щодо роботи Держфінмоніторингу у цьому напрямку розкрита у подальших розділах цього Звіту.

1.2. 2023 – ОСНОВНІ ПІДСУМКИ РОБОТИ

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

За участі Держфінмоніторингу членство РФ було зупинено у FATF та Егмонтській Групі. На ПФР РФ та його керівника накладено санкції ЄС

НАЦІОНАЛЬНА КООРДИНАЦІЯ

Держфінмоніторингом забезпечено узагальнення адміністративної звітності сфери запобігання та протидії за 2022 рік

ФІНАНСОВІ РОЗСЛІДУВАННЯ

Держфінмоніторингом підготовлено та направлено до правоохоронних органів 1122 матеріали, на суму майже 102,1 млрд гривень. Здійснені розслідування понад 50 кейсів щодо підозр у державній зраді

ЗАКОНОДАВЧА ІНІЦІАТИВА

Внесено зміни до Базового Закону щодо безстрокового статусу політично значущих осіб

ОСВІТНЯ РОБОТА

В Академії фінансового моніторингу пройшли навчання 1880 осіб. Загалом представники Держфінмоніторингу взяли участь у 56 освітніх заходах

МЕТОДИЧНА РОБОТА

Держфінмоніторингом здійснено переклад та оприлюднено низку посібників міжнародних організацій сфери запобігання та протидії

НАЦІОНАЛЬНА ОЦІНКА РИЗИКІВ

Урядом затверджено розроблений Держфінмоніторингом план заходів щодо пом'якшення ризиків, виявлених після проведення третьої Національної оцінки ризиків

ТИПОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Підготовлено типологічне дослідження на тему: «Ризики та загрози легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму в умовах військової агресії РФ»

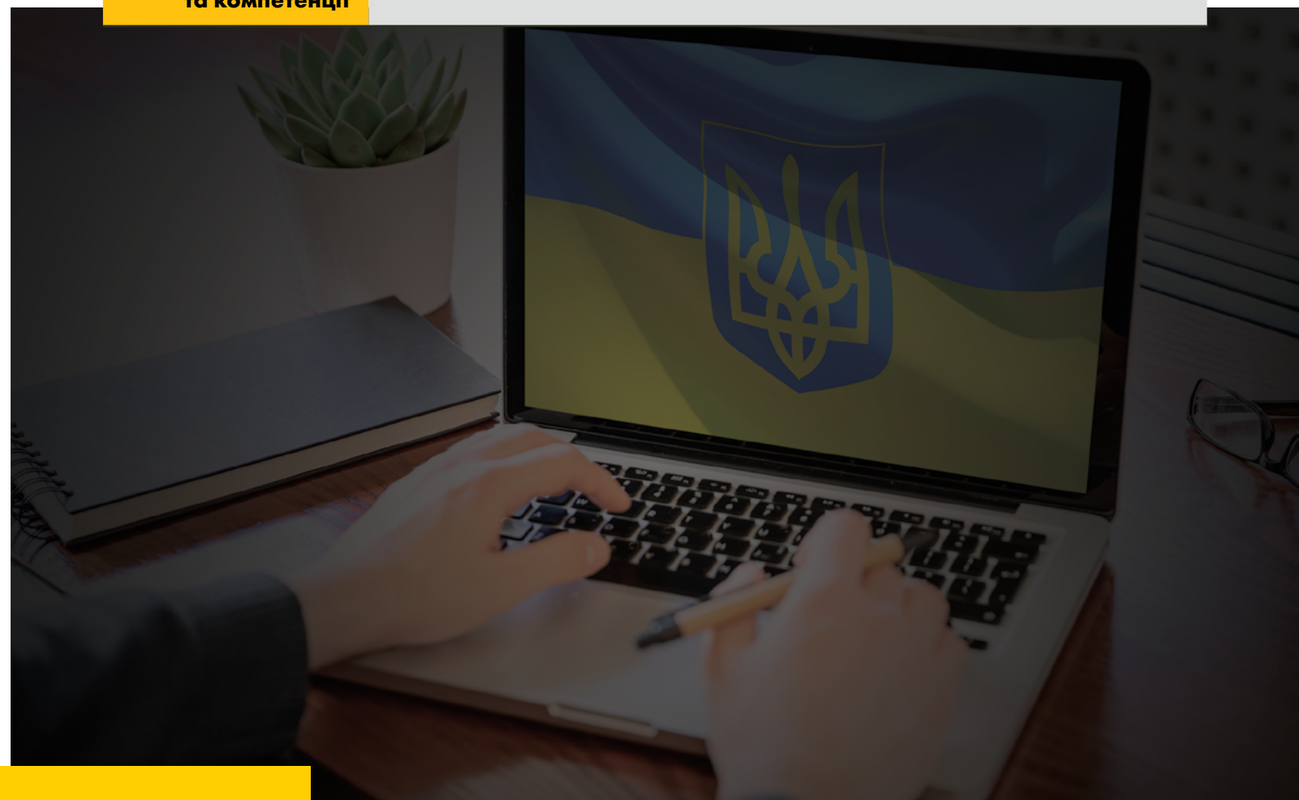
1.3. КАДРОВІ ПИТАННЯ

Реалізація державної кадрової політики в Держфінмоніторингу здійснюється із дотриманням вимог Конституції України, законодавства з питань державної служби, забезпечення засад запобігання і протидії корупції, інших нормативно – правових актів, відповідно до яких держава створює умови для реалізації громадянами права на працю, підготовку та перепідготовку кадрів відповідно до суспільних потреб.

ТАБЛИЦЯ 1.1

Портрет працівника Держфінмоніторингу

Вікові групи	до 35 – 68, 36 – 60 років – 132, більше 60 років – 6;
Середній вік	до 45 років
Гендерний баланс	чоловіки – 82 (39,8%), жінки – 124 (60,2%)
Керівний склад (категорія Б)	чоловіків – 30, жінок – 44
Стаж роботи	5 – 10 років середній стаж в Держфінмоніторингу
Досвід роботи	працівники мають досвід роботи в сферах оподаткування, страхування, банківській, правоохоронній та бюджетних сферах
Основні здібності та компетенції	ггнучке мислення, аналітичні здібності, адаптивність

Нижче на рисунку 1.3 наводиться структура Державної служби фінансового моніторингу України.

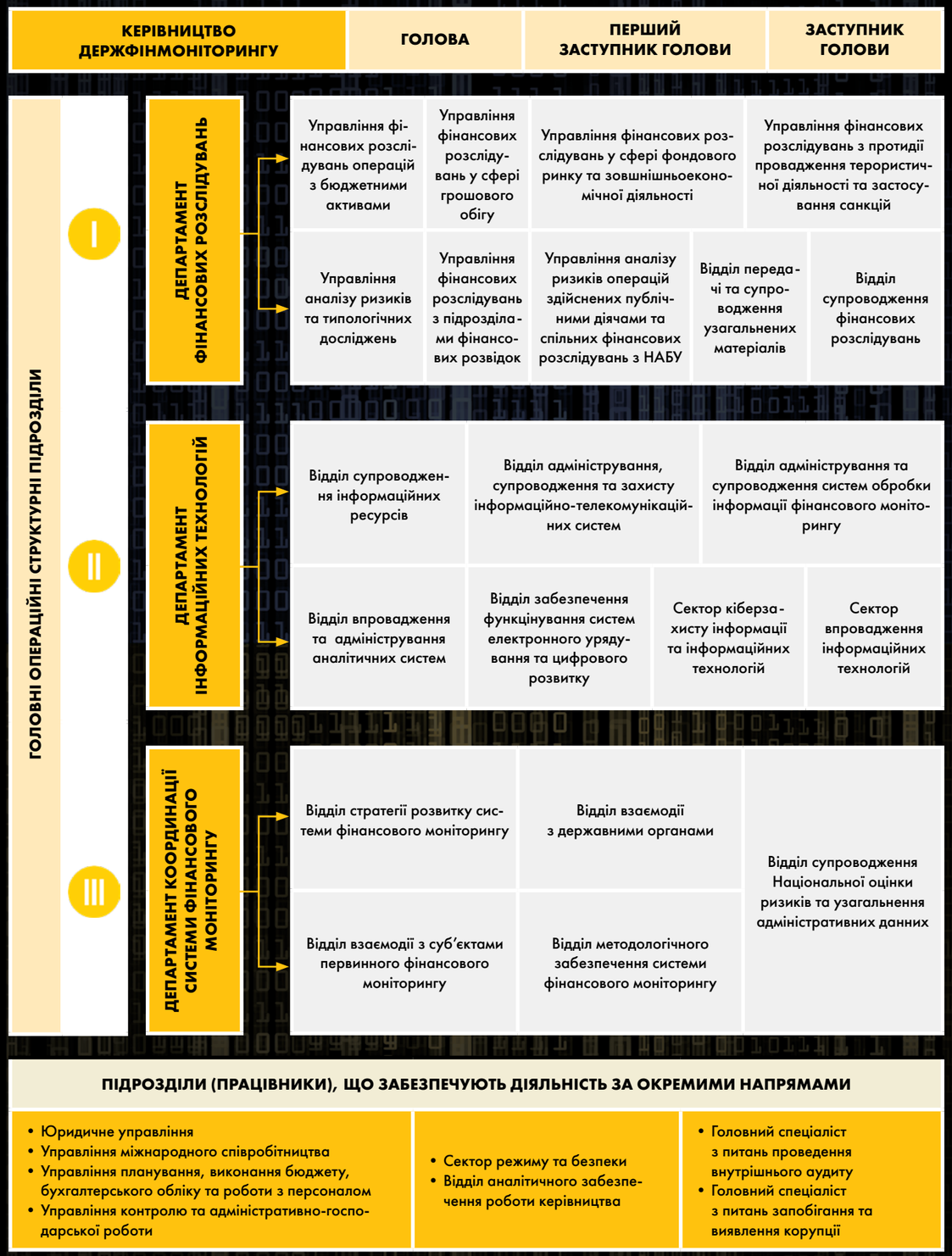

РИСУНОК 1.3.

Структура Держфінмоніторингу

> У Держфінмоніторингу функціонує 9 самостійних структурних підрозділів, що забезпечують проведення фінансових розслідувань, ІТ-роботу, міжвідомчу координацію, правову, міжнародну та іншу діяльність

Основними завданнями кадрової політики Держфінмоніторингу є залучення, підтримка та розвиток персоналу.

Пріоритетними напрямками кадрового менеджменту в Держфінмоніторингу є досягнення стратегічних цілей і завдань Держфінмоніторингу, а саме:

- планування, підбір, адаптація персоналу для задоволення потреб Держфінмоніторингу у кваліфікованих фахівцях;
- організаційний та професіональний розвиток персоналу;
- збереження балансу інтересів персоналу та роботодавця через систему оцінювання та опитувань.

У таблиці 1.1 наводиться портрет працівника Держфінмоніторингу станом на 01 січня 2024 року.

Затверджена штатна чисельність Держфінмоніторингу становить 237 осіб. Станом на 01 січня 2024 року в Держфінмоніторингу фактично працює 204 державних службовці та 2 працівники обслуговуючого персоналу. Динаміка фактичної чисельності працівників Держфінмоніторингу у 2020 – 2024 роках наведена на рисунку 1.4.

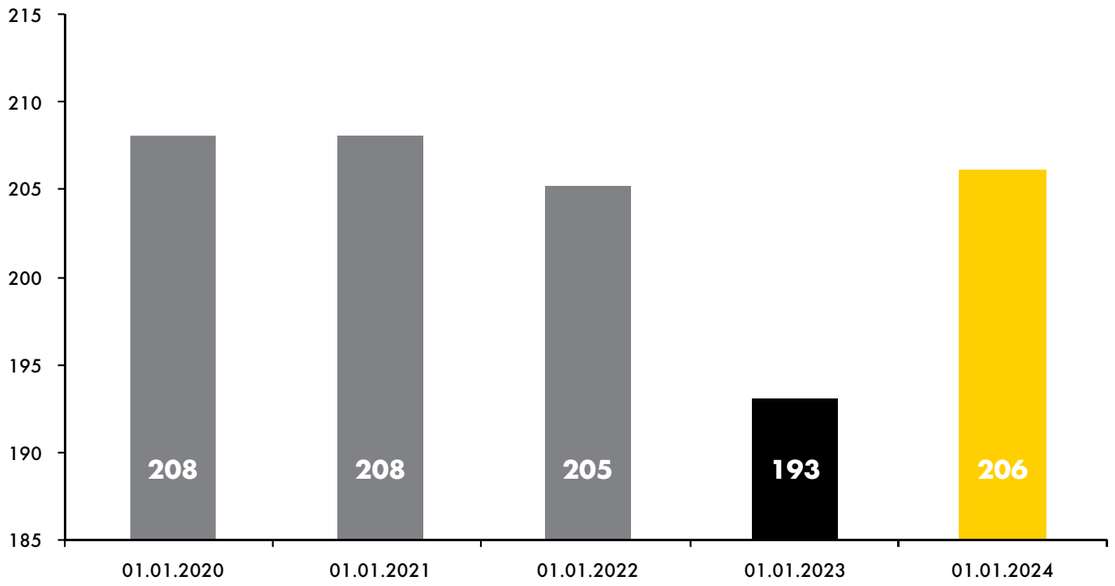

РИСУНОК 1.4

Динаміка фактичної чисельності працівників Держфінмоніторингу у 2020 – 2024 роках

Кадровий склад Держфінмоніторингу сформовано з висококваліфікованих спеціалістів, які мають повну вищу освіту. Науковий ступінь мають 6 працівників Держфінмоніторингу, з них 2 – мають вчене звання. 8 працівників Держфінмоніторингу є магістрами державного управління.

Протягом 2023 року, в період дії воєнного стану, в Держфінмоніторингу було організовано та проведено 12 доборів на заміщення вакантних посад державної служби. За результатами доборів 43 кандидати призначено на посади державної служби на період дії воєнного стану.

В Держфінмоніторингу забезпечено організацію підвищення професійної кваліфікації державних службовців. 179 державних службовців Держфінмоніторингу підвищили кваліфікацію за професійними програмами підвищення кваліфікації, взяли участь в семінарах, вебінарах, тренінгах, що складає 86% від фактичної загальної чисельності.

1.4. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГУ

Фінансування видатків Держфінмоніторингу в 2023 році здійснювалося з державного бюджету в межах затверджених Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» бюджетних асигнувань.

У 2023 році відповідно до отриманих з державного бюджету асигнувань Держфінмоніторингом були здійснені видатки в сумі 140,3 млн гривень. Структура використання вказаних коштів наведена у таблиці 1.2.

ТАБЛИЦЯ 1.2

Структура використання бюджетних асигнувань Держфінмоніторингу у 2023 році

Напрямок витрат	Сума в тис. грн.
Виплата заробітної плати та нарахувань на неї	116 690,4
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	3 467,8
Інші видатки для забезпечення діяльності та функціонування Державної інформаційної та інформаційно-аналітичної системи Держфінмоніторингу	20 117,4
Разом	**140 275,6**

2. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ

Протягом 2023 року здійснювались заходи з розробки пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових актів у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, враховуючи зміст Рекомендацій FATF та Рекомендацій Європейської Комісії, висловлених 17 червня 2022 року у контексті надання Україні статусу держави-кандидата.

Зокрема, Держфінмоніторинг брав участь у розробці законопроєкту «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» щодо політично значущих осіб», метою якого було встановлення безстроковості статусу політично значущих осіб. Держфінмоніторингом надавались пропозиції щодо приведення термінології у відповідність до міжнародних стандартів в частині приведення термінів «діячі, які виконують публічні функції в міжнародних організаціях», «іноземні публічні діячі» та «національні публічні діячі» у відповідність до вимог 12 Рекомендації FATF і Директиви (ЄС) 2015/849. Закон було прийнято 17 жовтня 2023 року за № 3419-IX.

Також, Держфінмоніторинг брав участь у розробці законопроєкту «Про внесення змін до деяких законів України щодо адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF)», який уточнює застосування режиму цільових фінансових санкцій, пов'язаних з ФТ, а також ФРЗМЗ, усіма фізичними та юридичними особами. Держфінмоніторингом були надані пропозиції щодо імплементації 6 та 7 Рекомендацій FATF, у частині запровадження режиму цільових фінансових санкцій. Наразі, законопроєкт перебуває на розгляді у Верховній Раді України.

Разом з тим, у Звіті Європейської Комісії про прогрес України в рамках Пакету розширення 2023 (Brussels, 8.11.2023, SWD(2023) 699 final) рівень виконання рекомендації ЄС, зазначеної у Висновку Європейської Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі: «забезпечення відповідності законодавства щодо боротьби з відмиванням грошей стандартам Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмивання грошей (FATF)», оцінено як завершений (Крок 4).

Крім того, Держфінмоніторингом направлялись до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики пропозиції щодо доопрацювання проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення регулювання нотаріальної діяльності» (реєстраційний № 5644) в частині визначення Нотаріальної палати України єдиним регулятором щодо нотаріусів з урахуванням вимог 28 Рекомендації FATF.

Загалом, протягом 2023 року було прийнято 2 нормативно-правові акти, розроблені Держфінмоніторингом (перелік наводиться у Додатку А).

Також, Держфінмоніторингом, у межах компетенції, в установленому законом порядку здійснювалося погодження проєктів нормативно-правових актів у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ.

> Службою у 2023 році опрацьовано та погоджено 73 проєкти нормативно-правових актів інших державних органів

Так, за 2023 рік погоджено 73 проєкти нормативно-правових актів, розроблених іншими державними органами, з них 56 погоджено без зауважень, а 17 – із зауваженнями.

Крім того, була підготовлена та направлена до Міністерства фінансів України інформація щодо наданих Держфінмоніторингом зауважень до 6 розроблених народними депутатами України законопроєктів, з метою забезпечення дотримання міжнародних стандартів у сфері ПВК/ФТ.

Водночас, представники Держфінмоніторингу брали участь у нарадах під головуванням Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Ольги Стефанішиної з питань підготовки та прийняття законопроєктів направлених на забезпечення імплементації та реалізації положень міжнародних стандартів у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, а також у засіданнях Комітетів Верховної Ради України, предметом розгляду яких були законопроєкти, спрямовані на удосконалення законодавства у зазначеній сфері, у тому числі про внесення змін до Базового Закону.

Також, Держфінмоніторинг брав участь в опрацюванні проєктів підзаконних нормативно-правових актів з метою

забезпечення виконання Закону України від 06 вересня 2022 року № 2571-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення кінцевої бенефіціарної власності та структури власності юридичних осіб», а саме:

- постанови Кабінету Міністрів України від 13 червня 2023 року № 602 «Про затвердження Порядку формування переліку іноземних фондових бірж (регульованих ринків), на які розповсюджуються вимоги щодо розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників»;
- наказу Мін'юсту від 14 червня 2023 року № 2211/5 «Про затвердження Порядку надання юридичною особою пояснень та/або документів для підтвердження відомостей про кінцевого бенефіціарного власника та/або структуру власності юридичної особи, а також порядку їх розгляду»;
- наказу Мін'юсту від 12 липня 2023 року № 2542/5 «Про затвердження Порядку повідомлення держателя Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань про виявлення розбіжностей між отриманими суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки та розміщеними в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відомостями про кінцевих бенефіціарних власників та/або структуру власності юридичної особи»;
- наказу Мін'юсту від 10 липня 2023 року № 2513/5/378 «Про затвердження Порядку передачі держателем Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань інформації про розбіжності між відомостями про кінцевих бенефіціарних власників та/або структуру власності юридичної особи, отриманими суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки юридичної особи, та відповідними відомостями, розміщеними в зазначеному реєстрі, та про суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яким виявлено такі розбіжності, до спеціально уповноваженого органу»;
- наказу Мін'юсту від 13 вересня 2023 року № 3258/5 «Про встановлення Порядку притягнення юридичних осіб до відповідальності та порядок визначення розмірів штрафів за порушення, визначені частиною четвертою статті 35 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»;
- наказу Мін'юсту від 14 вересня 2023 року № 3265/5 «Про встановлення Порядку здійснення державним реєстратором перевірки інформації, наданої юридичною особою у поясненні та документах, наданих для підтвердження відомостей про кінцевого бенефіціарного власника та/або структуру власності юридичної особи»;
- спільної постанови Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 19 вересня 2023 року № 1011 «Про затвердження Методології визначення юридичною особою кінцевого бенефіціарного власника».

Варто зазначити, що представники Держфінмоніторингу входили до складу робочої групи з розробки проєкту Методології визначення юридичною особою кінцевого бенефіціарного власника, створеної відповідно до наказу Мінфіну від 14 квітня 2023 року № 192, та надавали відповідні зауваження та пропозиції до її тексту.

Ця Методологія є нормативно-правовим документом, комплексний аналог якого відсутній у світі, мета якої – встановити на рівні країни єдиний підхід, як визначати реальних власників компаній.

Рішення Уряду є одним з ключових покажчиків у створенні комплексної системи перевірки інформації про кінцевого бенефіціарного власника (далі – КБВ) (вищезгадана спільна постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 19 вересня 2023 року № 1011).

Верифікація інформації про КБВ забезпечить наявність адекватної, точної та актуальної інформації про бенефіціарну власність юридичних осіб, до якої компетентні органи завжди матимуть повний та своєчасний доступ.

Документ закріплює механізми дослідження інформації про фізичних осіб, які здійснюють контроль та вирішальний вплив на діяльність юридичної особи.

3. СТАТИСТИКА ОТРИМАНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

3.1. ЗАГАЛЬНА ДИНАМІКА ОТРИМАНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

Згідно із Базовим Законом, СПФМ подають до Держфінмоніторингу інформацію про порогові фінансові операції та підозрілі фінансові операції (діяльність).

Всього з початку експлуатації ІСФМ Держфінмоніторингом отримано та оброблено **57 852 061** повідомлення про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, з яких протягом 2023 року – 1 432 684 повідомлення, з них взято на облік – 1 429 594 повідомлення (рисунок 3.1).

> У звітному році отримано та оброблено понад 1,4 млн повідомлень про фінансові операції від СПФМ

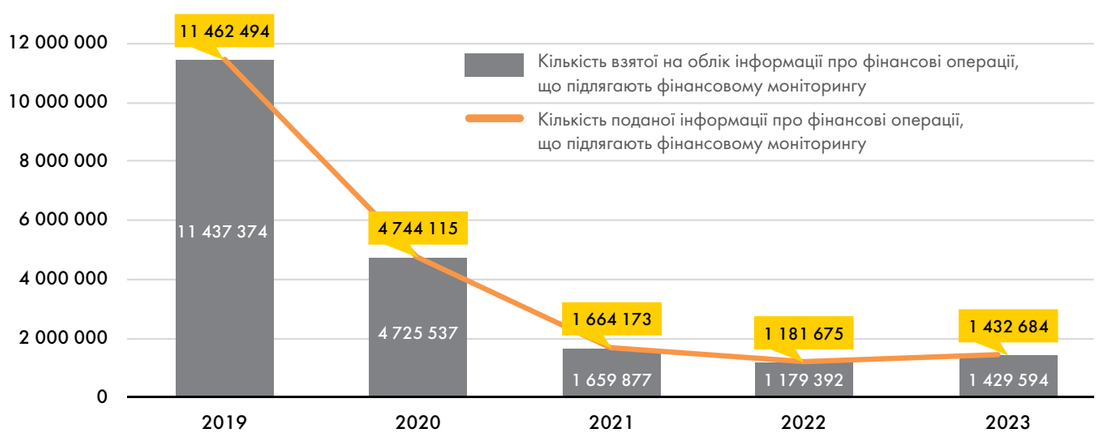

РИСУНОК 3.1

Динаміка інформування про фінансові операції протягом 2019 – 2023 років

Слід зазначити, що питома вага помилок у повідомленнях складає лише 0,1% від загальної кількості отриманих Держфінмоніторингом у 2023 році повідомлень про фінансові операції.

Таким чином, відсоток повідомлень про фінансові операції, поданих СПФМ до Держфінмоніторингу протягом 2023 року коректно, складає 99,9% від загальної кількості повідомлень.

Також, слід відмітити, що у 2023 році кількість взятих на облік Держфінмоніторингом повідомлень про фінансові операції збільшилась на 21,2% у порівнянні з 2022 роком.

3.2. ДИНАМІКА ВЗЯТИХ НА ОБЛІК ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГОМ ПОВІДОМЛЕНЬ В РОЗРІЗІ СУБ'ЄКТІВ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Найбільш активними у системі звітування, у розрізі СПФМ, є банки, які надсилають переважну більшість повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу (рисунок 3.2).

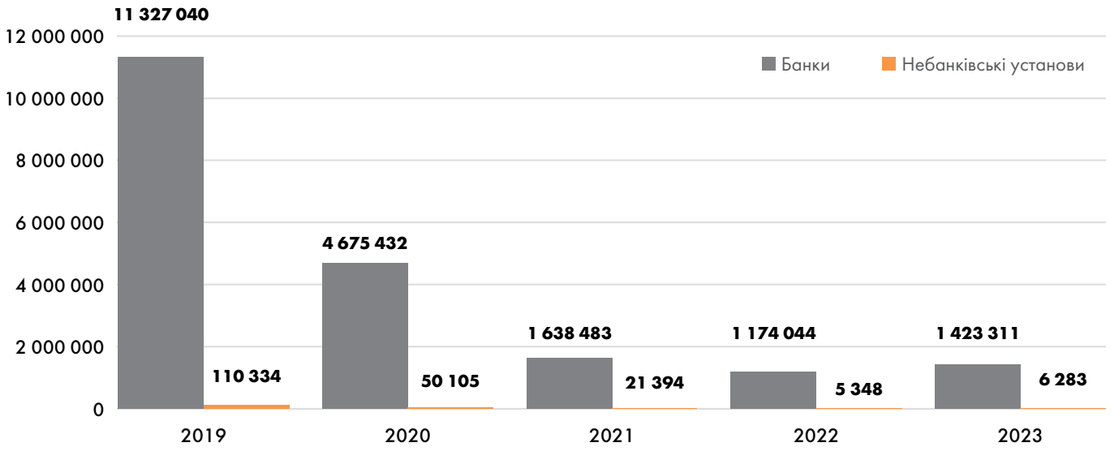

РИСУНОК 3.2

Динаміка взятих на облік Держфінмоніторингом повідомлень про фінансові операції, які надійшли від банків та небанківських установ протягом 2019 – 2023 років

Протягом 2023 року від банків Держфінмоніторингом взято на облік 99,6% від загальної кількості повідомлень про фінансові операції, що підлягали фінансовому моніторингу.

У 2023 році питома вага повідомлень про фінансові операції, що були взяті на облік Держфінмоніторингом від небанківських установ в електронному вигляді складає 90,4% від загальної кількості повідомлень, взятих на облік Держфінмоніторингом від зазначеної категорії СПФМ (таблиця 3.1).

ТАБЛИЦЯ 3.1

Кількість повідомлень про фінансові операції, взятих на облік Держфінмоніторингом протягом 2023 року, в розрізі типів подання

Тип установи	Кількість повідомлень в електронному вигляді	Кількість повідомлень у паперовому вигляді
Банки	1 423 311	–
Небанківські установи	5 680	603

Серед небанківських установ найбільш активними у поданні повідомлень є учасники ринку капіталу та організованих товарних ринків. Питома вага таких повідомлень у загальному обсязі взятих на облік повідомлень про фінансові операції, що надійшли до Держфінмоніторингу від небанківського сектору протягом 2023 року, склала 44,62% (таблиця 3.2, рисунок 3.3).

ТАБЛИЦЯ 3.2

Питома вага повідомлень у загальному обсязі повідомлень про фінансові операції, що надійшли від небанківського сектору та взяті на облік Держфінмоніторингом протягом 2023 року

Тип установи	Кількість повідомлень, од.	Питома вага, %
Учасники ринків капіталу та організованих товарних ринків	2 788	44,62
Фінансові компанії	1 535	24,56
Суб'єкти господарювання, які проводять азартні ігри, у тому числі казино, електронне (віртуальне) казино	1075	17,20
Страхові установи	388	6,21
Суб'єкти господарювання, які проводять лотереї	338	5,41
Інші СПФМ	125	2,00

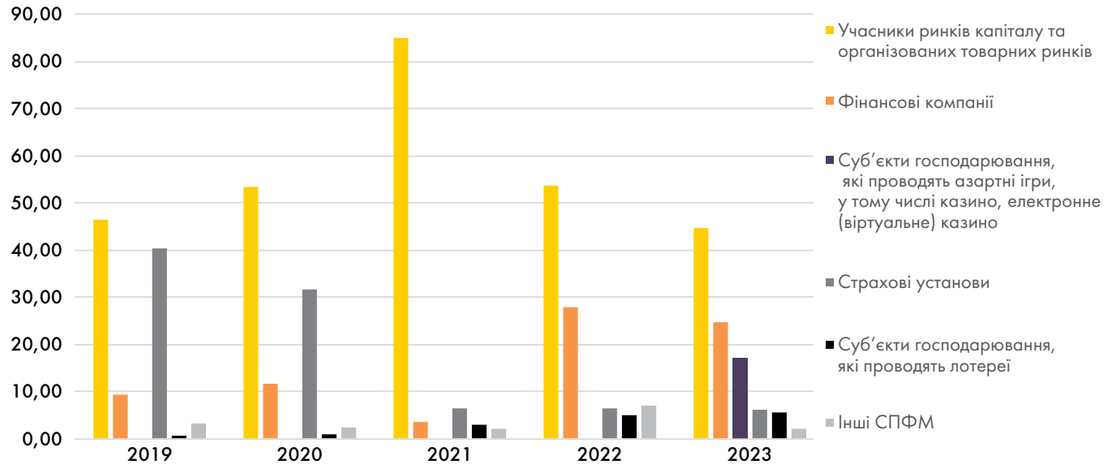

РИСУНОК 3.3

Динаміка питомої ваги фінансових операцій, взятих на облік Держфінмоніторингом протягом 2019 – 2023 років, за видами суб'єктів небанківського сектору

Розподіл взятих Держфінмоніторингом на облік протягом 2023 року повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, має такий вигляд (рисунок 3.4):

- порогові фінансові операції – 88,16% (1 260 269);
- підозрілі фінансові операції (діяльність) – 10,87% (155 369);
- порогові та підозрілі фінансові операції (діяльність) – 0,01% (178);
- фінансові операції, що надійшли на запит щодо відстеження (моніторингу) фінансових операцій – 0,96% (13 778).

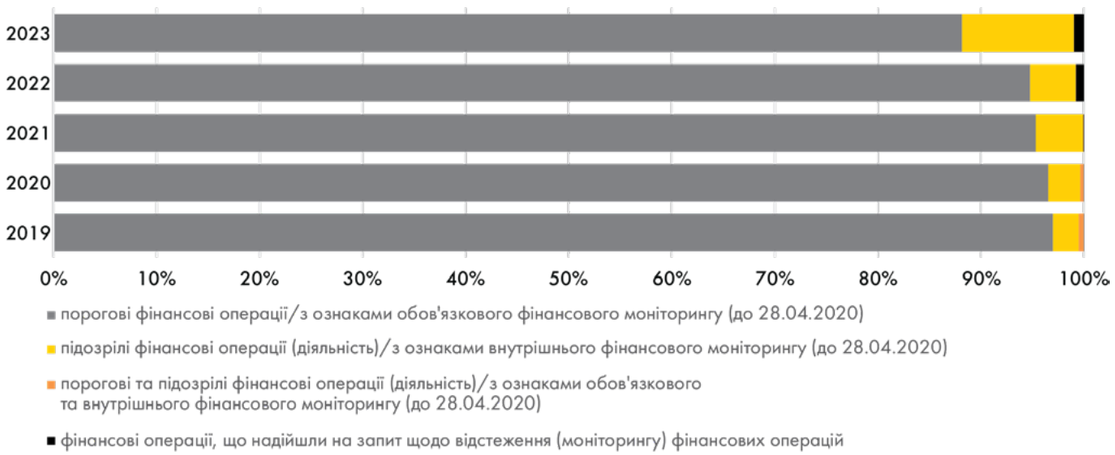

РИСУНОК 3.4

Структура фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та взяті Держфінмоніторингом на облік

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 8 Базового Закону СПФМ зобов'язані стати на облік у Держфінмоніторингу.

Станом на 01.01.2024 на обліку у Держфінмоніторингу перебували 11 445 (у тому числі 1 081 відокремлений підрозділ) СПФМ (рисунок 3.5).

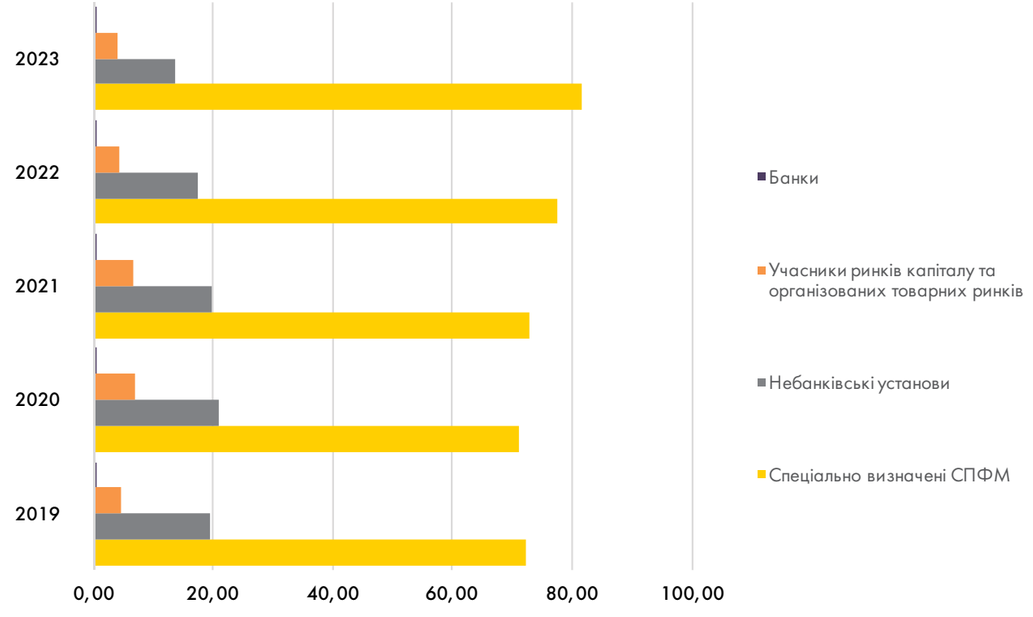

РИСУНОК 3.5

Питома вага СПФМ, які станом на 01.01.2024 перебувають на обліку у Держфінмоніторингу, у розрізі їх видів

4. АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

4.1. ПРОЦЕС АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЇ

Держфінмоніторинг згідно з повноваженнями на постійній основі здійснює збирання, оброблення та аналіз інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, яка може бути пов'язана з підозрою ВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Інформація для аналізу (операційного та стратегічного) надходить від:

- СПФМ;
- правоохоронних та розвідувальних органів;
- СДФМ та інших державних органів;
- ПФР іноземних країн.

Держфінмоніторингом здійснюється комплексний аналіз отриманої інформації та виявлення сумнівних фінансових операцій в державному і комерційному секторах економіки із залученням фінансових та нефінансових посередників.

Первинна обробка та аналіз інформації здійснюється в аналітичному сегменті ІСФМ.

Всі отримані повідомлення, що надходять у сховище Держфінмоніторингу, розділяються за ступенем ризику та підлягають ґрунтовному аналізу з урахуванням всієї наявної інформації. За результатами такого аналізу створюються досьє для проведення фінансових розслідувань.

Варто зазначити, що з набуттям чинності оновленого Базового Закону (28.04.2020) запроваджено перехід на РОП та кейсове звітування при поданні повідомлень про підозрілі фінансові операції (діяльність) СПФМ.

Так, протягом 2023 року Держфінмоніторингом отримано від СПФМ з визначеними ознаками підозр 98 535 кейсових повідомлень про підозрілі фінансові операції (діяльність). У 2022 році Держфінмоніторингом отримано від СПФМ з визначеними ознаками підозр 38 121 кейсове повідомлення про підозрілі фінансові операції (діяльність).

За результатами проведено аналізу сформовано 6 785 досьє (рисунок 4.1).

Досьє аналізується на предмет виявлення підстав вважати, що фінансова операція може бути пов'язана з ВК/ФТ/ФРЗМЗ чи пов'язана із вчиненням іншого діяння, визначеного Кримінальним кодексом України.

Держфінмоніторинг здійснює аналіз фінансових операцій, який заснований на ризик-орієнтованому підході з урахуванням міжнародного досвіду боротьби з ВК/ФТ/ФРЗМЗ.

У порівнянні з попереднім 2022 роком кількість заведених досьє зросла на понад 35% або на 1 769 досьє.

За результатами опрацювання досьє у 2023 році Держфінмоніторингом до правоохоронних та розвідувальних органів передано 1 122 матеріали, у тому числі 608 узагальнених матеріалів та 514 додаткових узагальнених матеріалів.

Аналіз отриманих повідомлень здійснюється із врахуванням додаткової інформації, що одержується на запити Держфінмоніторингу.

Так, протягом 2023 року Держфінмоніторингом до 67 банківських установ направлено 21 505 файлів-запитів щодо надання додаткової інформації.

У порівнянні з попереднім 2022 роком кількість заведених досьє зросла на понад 35% або на 1 769 досьє

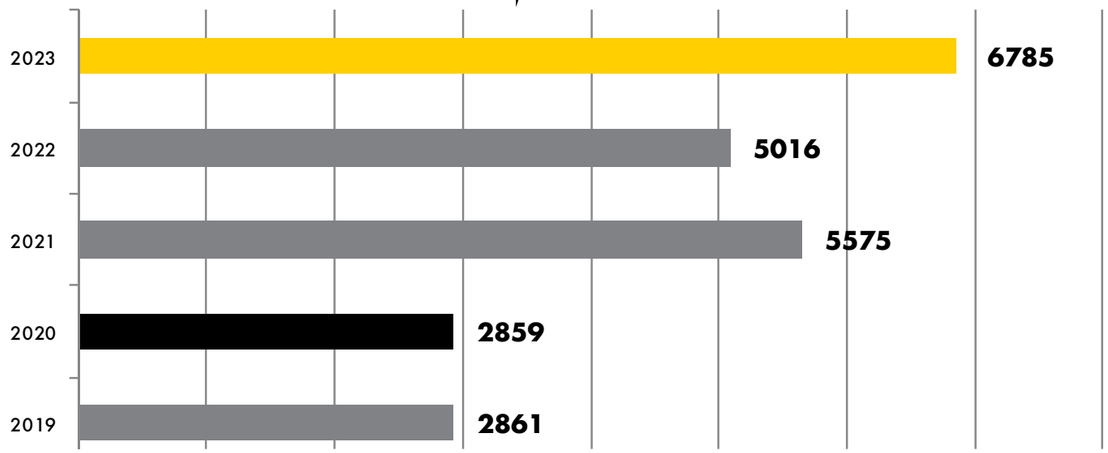

РИСУНОК 4.1

Динаміка формування досьє у 2019 – 2023 роках

4.2. ЗУПИНЕННЯ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Базовий Закон передбачає право Держфінмоніторингу щодо зупинення фінансових операцій.

Відповідно до статті 23 Базового Закону Держфінмоніторинг приймає відповідні рішення та доручення про зупинення фінансових операцій, а саме:

- про подальше зупинення фінансової операції в порядку частини другої статті 23 Базового Закону;
- про зупинення видаткових операцій на рахунках клієнтів СПФМ (осіб) в порядку частини третьої статті 23 Базового Закону;
- про скасування свого рішення про подальше зупинення відповідних фінансових операцій або зупинення видаткових фінансових операцій в порядку частини дев'ятої статті 23 Базового Закону;

- щодо доручення СПФМ зупинення/поновлення чи проведення або забезпечення моніторингу фінансових операцій відповідної особи на виконання запиту уповноваженого органу іноземної держави, в порядку частини третьої статті 31 Базового Закону.

Так, протягом 2023 року Держфінмоніторингом зупинено фінансові операції 232 осіб. У 2022 році Держфінмоніторингом зупинено фінансові операції 475 осіб.

> У 2023 році сума зупинених Держфінмоніторингом фінансових операцій та заблокованих коштів становить у еквіваленті 4,1 млрд гривень

У 2023 році сума зупинених Держфінмоніторингом фінансових операцій та заблокованих коштів становить у еквіваленті 4,1 млрд гривень.

4.3. ФІНАНСОВІ РОЗСЛІДУВАННЯ

Відкрита широкомасштабна російська агресія проти незалежної, мирної та демократичної України створила нові виклики перед системою фінансового моніторингу.

З метою зменшення вразливостей щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, або вчинення іншого кримінального правопорушення або діяння, фінансова система має сконцентруватись на підвищенні рівня виявлення, блокування фінансових операцій та діяльності причетних до цього осіб.

> Фінансові інструменти для вчинення цих злочинів мають все більш витончений та складний характер

Активізація організованих злочинних груп в умовах війни є одним із найактуальніших викликів сьогодення.

Злочинці продовжують удосконалювати свою майстерність у схемах ВК/ФТ/ФРЗМЗ. Продовжується глобалізація процесів, оскільки постійно виникає потреба у зростанні фінансування окупаційних військ, терористичних угруповань, поширення сепаратистських ідей та пропаганди.

Фінансові інструменти для вчинення цих злочинів мають все більш витончений та складний характер.

Актуальними залишаються злочини війни та їх фінансування, а також суміжні з ними злочини.

Все це створює умови для послаблення економіки України. Отже, завданням системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ є запобігання та протидія здійсненню злочинів, що генерують кримінальні доходи.

За результатами аналізу та узагальнення виявлених (типових та новітніх) методів, способів, фінансових інструментів та схем легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, визначено пріоритетні напрями проведення фінансових розслідувань:

- фінансування війни та тероризму (сепаратизму);
- відмивання доходів від корупційних діянь;
- розкрадання бюджетних коштів та коштів державних підприємств;
- нецільове використання коштів, виділених на гуманітарні проєкти, соціальні проєкти та відбудову (відновлення) об'єктів критичної інфраструктури, житла;
- відмивання доходів від злочинів, пов'язаних з шахрайським заволодінням коштами громадян та юридичних осіб.

Зважаючи на агресію РФ та загрозу національній безпеці України, Держфінмоніторингом, використовуючи власну практику, практику інших учасників національної системи фінансового моніторингу та досвід міжнародних партнерів підготовлено типологічне дослідження на тему: «Ризики та загрози легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму в умовах військової агресії російської федерації».

> На сьогодні Держфінмоніторингом вже підготовлено та оприлюднено 19 типологічних досліджень

У типологічному дослідженні висвітлено різновиди схем легалізації (відмивання) злочинних доходів та фінансування тероризму (сепаратизму), що вчиняються в умовах військової агресії росії, розкрито індикатори підозрілості, методи та інструменти схем ВК/ФТ/ФРЗМЗ та інших злочинів.

4.3.1. ПРОТИДІЯ ФІНАНСУВАННЮ ВІЙНИ ТА ТЕРОРИЗМУ (СЕПАРАТИЗМУ)

Держфінмоніторинг (як ПФР) спільно із правоохоронними органами здійснює заходи, направлені на попередження та протидію фінансуванню терористичної та колабораційної діяльності, виявлення фінансових операцій, пов'язаних з військовою агресією з боку РФ та РБ проти України, протидію фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

У 2023 році Держфінмоніторингом до правоохоронних органів направлено 267 матеріалів, пов'язаних з фінансуванням тероризму/сепаратизму та військовою агресією з боку РФ та РБ проти України.

Такі матеріали за напрямками розслідування розподіляються на наступні складові (деякі матеріали містять декілька складових):

- 33 матеріали (23 узагальнених матеріали та 10 додаткових узагальнених матеріалів) щодо фінансових операцій або їх учасників, стосовно яких існують підозри у тероризмі/сепаратизмі та його фінансуванні (у тому числі фінансування незаконних збройних формувань на тимчасово окупованих територіях України).

У направлених матеріалах містилась інформація:

✓ правоохоронних органів – 16 матеріалів (13 узагальнених матеріалів та 3 додаткових узагальнених матеріали);

✓ іноземних ПФР – 13 матеріалів (6 узагальнених матеріалів та 7 додаткових узагальнених матеріалів);

✓ щодо виявлених зв'язків з РФ або РБ – 20 матеріалів (10 узагальнених матеріалів та 10 додаткових узагальнених матеріалів);

✓ про зупинення видаткових фінансових операцій – 4 матеріали (2 узагальнених матеріали та 2 додаткових узагальнених матеріали). В результаті прийнятих рішень загальна сума зупинених фінансових операцій становить 0,58 млн гривень.

- 103 матеріали (95 узагальнених матеріалів та 8 додаткових узагальнених матеріалів) щодо фінансових операцій або їх учасників, які можуть бути пов'язані з військовою агресією з боку РФ та РБ проти України; колабораційною діяльністю; які публічно закликають до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону, у тому числі за участю 9 неприбуткових організацій.

У направлених матеріалах містилась інформація:

✓ правоохоронних органів – 50 матеріалів (48 узагальнених матеріалів та 2 додаткових узагальнених матеріали);

✓ іноземних ПФР – 5 матеріалів (3 узагальнених матеріали та 2 додаткових узагальнених матеріали);

✓ щодо виявлених зв'язків з РФ та РБ – 37 матеріалів (34 узагальнених матеріали та 3 додаткових узагальнених матеріали);

✓ про зупинення видаткових фінансових операцій – 13 матеріалів (10 узагальнених матеріалів та 3 додаткових узагальнених матеріали). В результаті прийнятих рішень загальна сума зупинених фінансових операцій становить 5,09 млн гривень.

- 163 матеріали (59 узагальнених матеріалів та 104 додаткових узагальнених матеріали) щодо юридичних осіб та фізичних осіб, або пов'язаних з ними осіб, до яких застосовано обмежувальні заходи (санкції).

У направлених матеріалах містилась інформація:

✓ правоохоронних органів – 63 матеріали (33 узагальнених матеріали та 30 додаткових узагальнених матеріалів);

✓ іноземних ПФР – 113 матеріалів (39 узагальнених матеріалів та 74 додаткових узагальнених матеріали);

✓ щодо виявлених зв'язків з РФ та РБ – 113 матеріалів (48 узагальнених матеріалів та 65 додаткових узагальнених матеріалів);

✓ про зупинення видаткових фінансових операцій – 14 матеріалів (10 узагальнених матеріалів та 4 додаткових узагальнених матеріали). В результаті прийнятих рішень загальна сума зупинених фінансових операцій становить 915,77 млн грн та 2 169 шт. цінних паперів номінальною вартістю у гривневому еквіваленті 74,54 млн гривень.

Основні інструменти, які були виявлені в направлених матеріалах:

- використання готівки;
- використання платіжних систем;
- внесення готівки на іноземні рахунки;
- використання електронних грошей та системи миттєвих переказів;
- надання/повернення фінансової допомоги;
- купівля-продаж дорогоцінних металів;
- операції за участю осіб, зареєстрованих на окупованих територіях, у тому числі з використанням еквайрингу;
- суб'єкти, зареєстровані в «офшорних» зонах;
- операції з криптовалютою;
- завищення/заниження вартості товарів/робіт/послуг;
- здійснення транзитних операцій;
- придбання корпоративних прав;
- переведення активів на бізнес-партнерів;
- використання підставних осіб;
- приховування бенефіціарних власників;
- формування фіктивного податкового кредиту;
- використання суб'єктів господарювання з ознаками фіктивності;
- використання соціально-вразливих верств населення;
- використання компаній – оболонок (нерезиденти);
- перерахування коштів за кордон;
- переказ коштів за послуги, вартість яких важко оцінити;
- переказ/отримання коштів на/від підконтрольних осіб;
- благодійні внески (пожертви);
- проведення безтоварних операцій;
- підміна (заміна) номенклатури товарів;
- використання фіктивних контрактів;
- використання суб'єктів господарювання – посередників (транзитерів);
- використання транзитно-конвертаційних груп.

4.3.2. ВІДМИВАННЯ ДОХОДІВ ВІД КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ

Держфінмоніторингом приділяється особлива увага стосовно розслідування фактів відмивання коштів, одержаних від корупційних діянь, розкрадання та привласнення державних коштів та майна.

У 2023 році Держфінмоніторингом направлено до правоохоронних органів 250 матеріалів (86 узагальнених матеріалів та 164 додаткових узагальнених матеріали), які пов'язані з підозрою у корупційних діяннях, зокрема до:

- НАБУ – 167 матеріалів (47 узагальнених матеріалів та 120 додаткових узагальнених матеріалів);
- ДБР – 42 матеріали (18 узагальнених матеріалів та 24 додаткових узагальнених матеріали);
- СБУ – 20 матеріалів (10 узагальнених матеріалів та 10 додаткових узагальнених матеріалів);
- НПУ – 11 матеріалів (4 узагальнених матеріали та 7 додаткових узагальнених матеріалів);
- ОГП – 8 матеріалів (5 узагальнених матеріалів та 3 додаткових узагальнених матеріали);
- БЕБ – 2 узагальнених матеріали.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та із вчиненням кримінального правопорушення, становить 15,5 млрд гривень.

4.3.3. РОЗСЛІДУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ’ЯЗАНИХ З БЮДЖЕТНИМИ КОШТАМИ ТА ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ АКТИВАМИ

За 2023 рік Держфінмоніторингом до правоохоронних органів направлено 88 матеріалів (51 узагальнений матеріал та 37 додаткових узагальнених матеріалів), які пов’язані з бюджетними активами виділених на потреби Збройних Сил України та інших воєнізованих формувань, у тому числі 27 узагальнених матеріалів – з урахуванням інформації, отриманої від правоохоронного органу.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов’язані з легалізацією коштів, та із вчиненням кримінального правопорушення, становить 5,3 млрд гривень.

Сума залучених державних коштів склала 33,3 млрд гривень.

Направлені матеріали пов’язані із розкраданням бюджетних активів шляхом:

- протиправного відчуження та розтрати державного майна;
- незаконного привласнення державних активів;
- нецільового використання бюджетних коштів, шляхом їх розпорошення між рахунками ризикових, фіктивних та пов’язаних суб’єктів господарювання.

Інструменти, які використовувались:

- обготівкування;
- надання та повернення фінансової допомоги;
- проведення фінансових операцій із сумнівною економічною доцільністю;
- залученням посередників з метою завищення вартості товару;
- розміщенням суб’єктами господарювання отриманих бюджетних коштів на депозитних рахунках;
- погашення кредитів за рахунок бюджетних коштів;
- проведення платежів, що не відповідають видам економічної діяльності клієнтів;
- «скрутки».

4.3.4. РОЗСЛІДУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ’ЯЗАНИХ З НЕЦІЛЬОВИМ ВИКОРИСТАННЯМ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ГУМАНІТАРНІ ПРОЄКТИ, СОЦІАЛЬНІ ПРОЄКТИ ТА ВІДБУДОВУ (ВІДНОВЛЕННЯ) ОБ’ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ, ЖИТЛА

У 2023 році Держфінмоніторингом до правоохоронних органів направлено 55 матеріалів (35 узагальнених матеріалів та 20 додаткових узагальнених матеріалів), які пов’язані з використанням коштів, виділених на гуманітарні проєкти, соціальні проєкти та відбудову (відновлення) об’єктів критичної інфраструктури, житла.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов’язані з легалізацією коштів, та із вчиненням кримінального правопорушення, становить 8,2 млрд гривень.

Сума залучених державних коштів склала 4,9 млрд гривень.

4.3.5. ВІДМИВАННЯ ДОХОДІВ ВІД ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ШАХРАЙСЬКИМ ЗАВОЛОДІННЯМ КОШТАМИ ГРОМАДЯН ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

У 2023 році Держфінмоніторингом направлено до правоохоронних органів 114 матеріалів (88 узагальнених матеріалів та 26 додаткових узагальнених матеріалів), які були пов'язані з підозрами у шахрайському заволодінні коштами громадян та юридичних осіб.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та із вчиненням кримінального правопорушення, становить 0,6 млрд гривень.

Шахрайське заволодіння коштами здійснювалось шляхом:

- використання методів соціальної інженерії, зокрема вішингу (телефонне шахрайство, пов'язане з виманюванням реквізитів банківських карток або іншої конфіденційної інформації, примушуваннями до переказу коштів на картку злодіїв);
- використання електронно-обчислювальної техніки, системи віддаленого управління рахунком «Інтернет-Клієнт-Банк», послуги «Мобільний банкінг» та електронних платіжних сервісів;
- розповсюдження оголошень про збір коштів нібито на потреби Збройних Сил України з використанням Інтернету та месенджеру Telegram;
- надання широкому колу осіб послуг з працевлаштуванням за кордоном, а також сприяння в незаконному перетині державного кордону чоловікам призовного віку під час воєнного стану;
- використання громадських/благодійних організацій для отримання благодійної допомоги, у тому числі призначеної дітям з вадами здоров'я і малозабезпеченим сім'ям, з подальшим її спрямуванням на власні потреби;
- незаконного доступу до телекомунікаційних засобів зв'язку та використання персональних даних особи (шляхом перевипуску сім-картки без відома власника) для оформлення і отримання онлайн-кредитів через Інтернет;
- зламування та використання чужих акаунтів в соціальній мережі під приводом збору коштів на потреби Збройних Сил України, лікування тощо;
- використання підроблених платіжних документів та документів, що посвідчують особу, для пред'явлення до банківських установ з метою здійснення незаконних платежів;
- купівлі/продажу товарів і послуг через мережу Інтернет, у тому числі з використанням платформи онлайн-оголошень «OLX».

Інструменти, які використовувалися:

- розрахунки за товари (електрогенератори, дизельне пальне) та послуги;
- схемні транзитні розрахунки;
- міжнародні перекази;
- благодійна/гуманітарна та фінансова допомога;
- пенсійні виплати;
- онлайн-кредити;
- готівка;
- платіжні картки.

5. УЗАГАЛЬНЕНІ МАТЕРІАЛИ

На виконання Базового Закону та відповідно до Порядків надання та розгляду узагальнених матеріалів, затверджених наказами Мінфіну та правоохоронних органів, експертна комісія Держфінмоніторингу з розгляду узагальнених матеріалів і додаткових узагальнених матеріалів, підготовлених для подання правоохоронним та розвідувальним органам, за наявності достатніх підстав, приймає рішення щодо направлення таких матеріалів до правоохоронних та розвідувальних органів.

Держфінмоніторингом протягом 2023 року до правоохоронних органів направлено 1 122 матеріали (з них 608 узагальнених матеріалів та 514 додаткових узагальнених матеріалів), зокрема до (рисунок 5.1):

- СБУ – 348 матеріалів (194 узагальнених матеріали та 154 додаткових узагальнених матеріали);
- НПУ – 278 матеріалів (212 узагальнених матеріалів та 66 додаткових узагальнених матеріалів);
- НАБУ – 167 матеріалів (47 узагальнених матеріалів та 120 додаткових узагальнених матеріалів);
- БЕБ – 119 матеріалів (71 узагальнений матеріал та 48 додаткових узагальнених матеріалів);
- ДБР – 109 матеріалів (54 узагальнених матеріали та 55 додаткових узагальнених матеріалів);
- органів прокуратури – 101 матеріал (30 узагальнених матеріалів та 71 додатковий узагальнений матеріал).

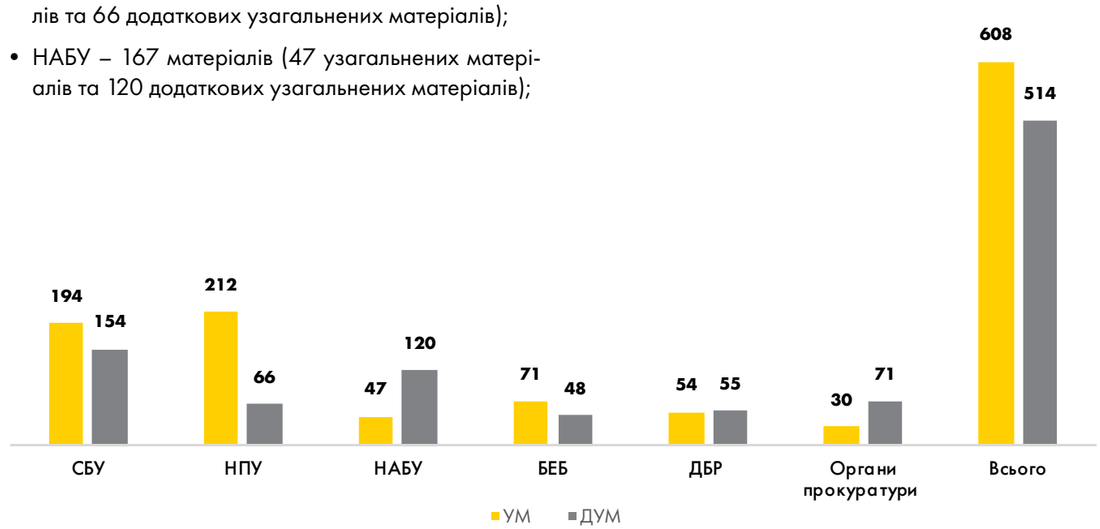

РИСУНОК 5.1

Кількість переданих узагальнених та додаткових узагальнених матеріалів до правоохоронних органів у 2023 році

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та із вчиненням кримінального правопорушення, становить 102,1 млрд грн, зокрема:

- з легалізацією коштів, становить 89,0 млрд грн;
- із вчиненням кримінального правопорушення, становить 12,4 млрд грн;
- із фінансуванням тероризму, становить 0,7 млрд гривень.

Правоохоронними органами в ході досудових розслідувань розпочато/використано 518 узагальнених матеріалів Держфінмоніторингу (з урахуванням наданих у минулі роки) у 498 кримінальних провадженнях (рисунок 5.2), зокрема:

- за результатами перевірки 136 узагальнених матеріалів розпочато 138 кримінальних проваджень;
- використано 382 узагальнені матеріали у 360 кримінальних провадженнях.

Підрозділами правоохоронних органів закінчено 52 кримінальних провадження у зв'язку із зверненням до суду з обвинувальним актом, розпочатих за 52 узагальненими матеріалами.

Судами розглянуто 35 кримінальних справ, розпочатих за результатами розгляду 35 узагальнених матеріалів, із постановленням обвинувального вироку або винесенням ухвали за нереабілітуючими обставинами.

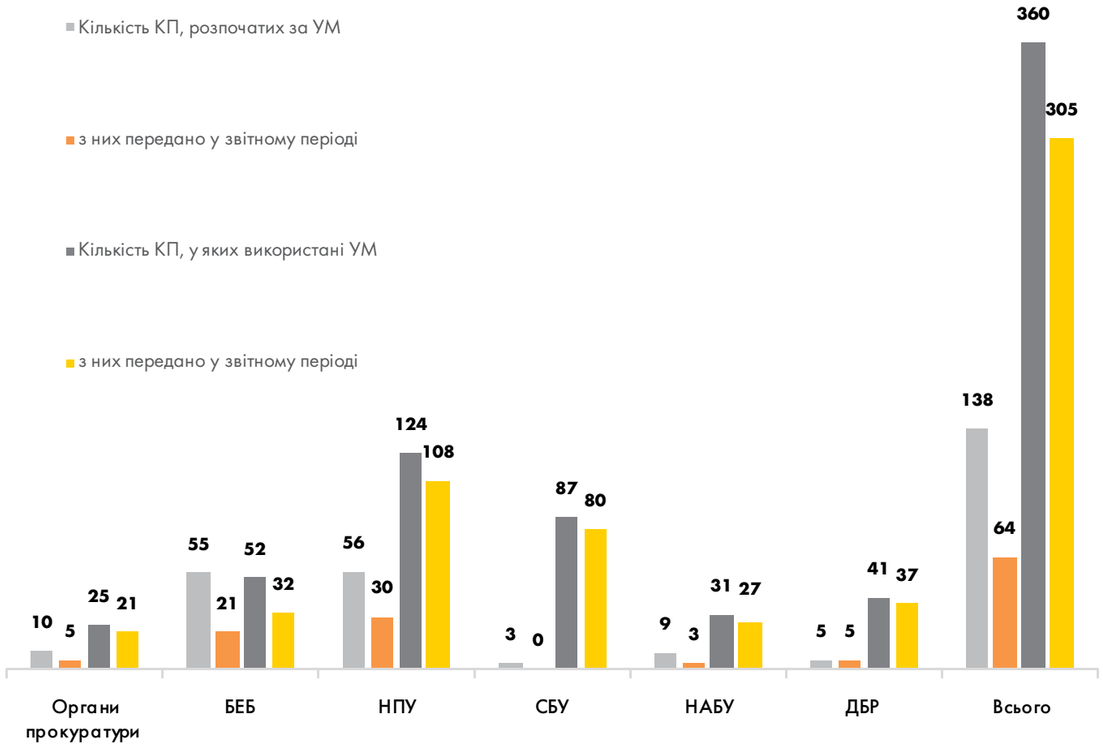

РИСУНОК 5.2

Кількість розпочатих кримінальних проваджень за узагальненими матеріалами (використаних у кримінальних провадженнях) у 2023 році

Відповідно до інформації, яка надійшла у 2023 році до Держфінмоніторингу, у кримінальних провадженнях, розпочатих правоохоронними органами за результатами розгляду узагальнених матеріалів Держфінмоніторингу, загальна вартість арештованого майна (коштів) становить 17,1 млрд гривень.

6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ

Держфінмоніторингом відповідно до основних завдань та Пріоритетів діяльності Державної служби фінансового моніторингу України на 2023 рік забезпечено стабільне функціонування ІСФМ. Зокрема, забезпечено регламентне ведення безперервних технологічних процесів щодо отримання інформації, її первинної та аналітичної обробки, а також підтримку інформаційного середовища прийняття рішень та взаємодії з суб'єктами фінансового моніторингу. Безперебійне функціонування апаратно-програмного комплексу ІСФМ забезпечено на 99,8%. Також забезпечено обробку в електронному вигляді понад 99,99% поданої СПФМ інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу.

Більшість сервісів доступу до державних електронних інформаційних ресурсів, забезпечено з використанням технологій API, в тому числі засобів системи електронної взаємодії – СЕВ ДЕІР «Трембіта».

Відповідно до вимог законодавства у сфері захисту інформації забезпечено функціонування комплексної системи захисту інформації (далі – КСЗІ), кіберзахисту та безпеки інформаційних технологій в ІСФМ.

Забезпечення захисту інформації в Держфінмоніторингу, а також кібербезпеки, кіберзахисту ІСФМ здійснювалось з урахуванням вимог законодавства та умов воєнного стану. Для реалізації цих вимог Держфінмоніторинг затвердив Календарний план заходів із захисту інформації та кібербезпеки на 2023 рік та забезпечив виконання передбачених ним заходів, спрямованих на кібербезпеку, кіберзахист та захист інформації ІСФМ (далі – План).

Всі діючі системи ІСФМ працювали за чинними атестатами відповідності КСЗІ. У поточному році на підставі Експертного висновку (Атестат відповідності від 29 грудня 2022 року за № 187В) на КСЗІ АП СІТС цю систему введено в експлуатацію.

Під час виконання Плану забезпечувалась взаємодія з компетентними органами у сфері ТЗІ і КЗІ, суб'єктами забезпечення кібербезпеки, в тому числі щодо інформування про виявлені кіберінциденти, проведення на регулярній основі Державним центром кіберзахисту Держспецзв'язку сканування інформаційно-комунікаційних систем (далі – ІКС) Держфінмоніторингу та аналіз стану захисту інформації в них. Також забезпечено антивірусний захист, формування резервних копій, постійний інструктаж користувачів ІСФМ щодо кібербезпеки, кіберзахисту та безпеки інформаційних технологій.

У цьому році проведено оцінювання поточного стану кіберзахисту ІСФМ відповідно до Методичних рекомендацій щодо підвищення рівня кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, затверджених наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 16 жовтня 2021 року № 601. На основі цієї оцінки опрацьовано подальші заходи щодо підвищення рівня кіберзахисту власних ІКС відповідно до вимог чинного законодавства.

В рамках проєкту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні, фаза II» (EUACI) забезпечено підвищення кваліфікації фахівців з кіберзахисту, кібербезпеки, захисту інформації.

Відповідно до пріоритетних напрямів та завдань (проєктів) цифрової трансформації, схваленими

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 року № 365 «Деякі питання цифрової трансформації», Держфінмоніторингом продовжено розвиток ІКС «е-кабінет системи фінансового моніторингу» (далі ІКС «е-кабінет СФМ») для цифрової трансформації інформаційного обміну між суб'єктами системи фінансового моніторингу.

З урахуванням змін Базового Закону розроблено проєкт змін до наказу Міністерства фінансів України від 04 червня 2021 № 322, на підставі якого здійснено адаптацію ІКС «е – кабінет СФМ» до зазначених вимог. Здійснено доопрацювання сервісів та оновлення її складових до актуальних версій. Для перевірки коректності проведених змін проводився тестовий інформаційний обмін з суб'єктами фінансового моніторингу.

В рамках Плану заходів з реалізації Державної антикорупційної програми на 2023 – 2025 роки у Державній службі фінансового моніторингу України опрацьовано та систематизовано перелік інформації, а також розроблено бізнес- процеси електронного інформаційного обміну між НАБУ та Держфінмоніторингом. Для подальшої реалізації зазначеного електронного інформаційного обміну Держфінмоніторинг звернувся до НАБУ щодо розробки відповідного проєкту, в рамках технічної допомоги проєкту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні, фаза II» (EUACI).

В межах виділених асигнувань на 2023 рік здійснювались заходи на виконання Плану цифрового розвитку Державної служби фінансового моніторингу України до 2025 року, який схвалено Комітетом з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами (наказ Мінфіну від 14 жовтня 2022 року № 330). Зокрема, забезпечено подовження гарантійної підтримки стабільної та продуктивної роботи апаратно-програмного комплексу ІСФМ; супроводження корпоративної системи електронного документообігу КСЕДО-Е; систем захисту інформації, кібербезпеки, кіберзахисту в ІСФМ.

З метою підвищення ефективності використання державного майна Держфінмоніторинг передав Міністерству оборони України серверне, мережеве та комп'ютерне обладнання, що не використовувалося у ІСФМ (рисунок 6.1).

РИСУНОК 6.1

Передане обладнання для Міністерства оборони України

7. МІЖВІДОМЧА ВЗАЄМОДІЯ

7.1. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ З РЕГУЛЯТОРАМИ ТА ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ

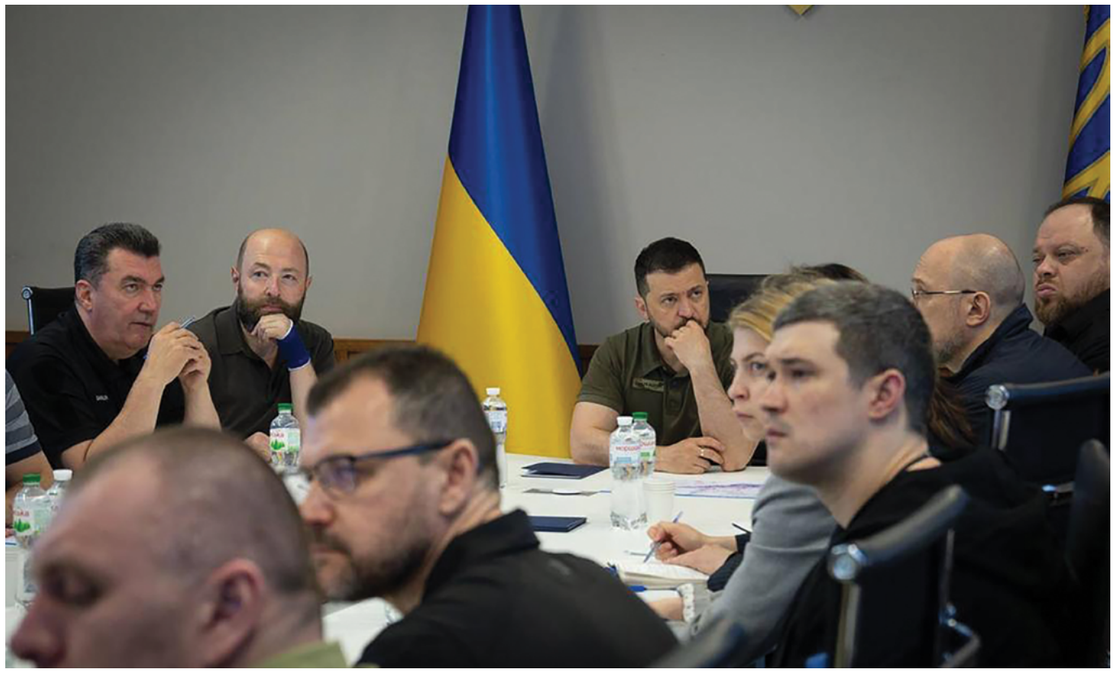

РИСУНОК 7.1

Участь Голови Держфінмоніторингу Ігоря Черкаського на засіданні РНБО

У 2023 році, в умовах воєнного часу, міжвідомча взаємодія Держфінмоніторингу була сконцентрована на заходах з координації системи фінансового моніторингу, зокрема:

- виконання стратегії розвитку національної системи фінансового моніторингу;
- забезпечення діяльності Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
- здійсненні безпосереднього обміну інформацією з СДФМ;
- виконання Програми стратегічного розвитку Держфінмоніторингу на період до 2024 року, затвердженої наказом Мінфіну від 17.01.2022 № 16;
- виконання Пріоритетів діяльності Держфінмоніторингу на період воєнного стану, погоджених Мінфіном;
- укладанні з державними органами та громадськими організаціями спільних документів міжвідомчого характеру;
- посиленні взаємодії з громадськістю.

Водночас, Голова Держфінмоніторингу Ігор Черкаський за посадою входить до складу Ради національної безпеки і оборони України (рисунок 7.1).

РИСУНОК 7.2

Представник Держфінмоніторингу бере участь у засіданні оперативної групи «Task Force»

Крім того, представник Держфінмоніторингу бере участь у складі оперативної групи «Task Force» (рисунок 7.2) у напрямі виявлення, арешту активів, що належать особам, які організовують, забезпечують та провокують проведення агресивної війни РФ щодо України, як на території України так і за її межами, з метою подальшої їх передачі до державного бюджету України для відбудови її зруйнованої інфраструктури.

Виконання стратегії розвитку національної системи фінансового моніторингу

Держфінмоніторинг, враховуючи вимоги воєнного стану, активно продовжував протягом 2023 року координувати виконання плану заходів з реалізації

> Держфінмоніторингом організовано та проведено 3 Національні оцінки ризиків у сфері ПВК/ФТ

Основних напрямів розвитку системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ в Україні на період до 2023 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 року № 435-р.

Так, протягом звітного періоду Держфінмоніторингом аналізувалась та узагальнювалась інформація, що надходила на виконання цього Плану від органів державної влади, і у подальшому надсилалась до Кабінету Міністрів України.

Водночас, Держфінмоніторингом спільно з Міністерством фінансів України та іншими зацікавленими органами було розроблено План заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків ризиків, виявлених за результатами третьої НОР у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, на період до 2026 року, який був затверджений Кабінетом Міністрів України 27 грудня 2023 року.

Цей план містить комплекс інституційних, законодавчих, організаційних та практичних заходів з удосконалення національної системи запобігання та протидії відповідно до міжнародних стандартів та системи стратегічного планування у цій сфері, спрямованих на:

- ефективне формування та реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії відповідно до світових стандартів;
- приведення національної системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ у відповідність до міжнародних стандартів;
- удосконалення інформаційних технологій, дієве співробітництво та інформаційний обмін між державними органами, а також з компетентними органами іноземних держав і міжнародними організаціями у зазначеній сфері;
- постійну методологічну підтримку діяльності СПФМ та забезпечення зворотного зв'язку з ними;
- інноваційні рішення з підвищення кваліфікації фахівців у ПВК/ФТ/ФРЗМЗ;
- поглиблення співробітництва з приватним сектором та громадськістю.

План заходів містить заходи, умовно поділені на п'ять груп, з метою охоплення всіх складових національної системи запобігання та протидії, а саме:

- удосконалення законодавства у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ та його адаптація до міжнародних стандартів;
- підвищення ефективності діяльності правоохоронних та інших державних органів;
- координація системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ;
- взаємодія із СПФМ, неприбутковими організаціями та громадськістю;
- міжнародне співробітництво.

У кожному заході визначено відповідні ризики, які ідентифіковано за результатами третьої НОР, відповідальних за виконання, строки виконання, індикатори виконання та очікувані результати.

Діяльність Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення

Протягом 2023 року у Державній службі фінансового моніторингу України, у форматі відеоконференції, організовано та проведено два засідання (29 червня та 21 грудня) Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – Рада), до складу якої входять представники основних профільних державних, правоохоронних та судових органів, задіяних в системі боротьби з ПВК/ФТ/ФРЗМЗ.

> Організовано та проведено 104 засідання Урядової Ради з питань ПВК/ФТ спочатку її створення у 2002 році

На засіданнях Ради обговорювалися важливі для системи фінансового моніторингу питання, а саме:

- результати участі Держфінмоніторингу у міжнародних заходах глобальної системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ;
- удосконалення антилегалізаційного законодавства на шляху до євроінтеграції України;
- розгляд та обговорення практичних кейсів, що надаються Держфінмоніторингу законодавчо визначеними суб'єктами (небанківськими установами);
- результати здійснення СДФМ нагляду за СПФМ у сфері ПВК/ФТ з урахуванням РОП та проблем, що його супроводжують;

- стан розробки проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження доказових стандартів обґрунтованої підозри для включення/виключення до/з санкційних переліків Ради Безпеки ООН, санкційних переліків іноземних держав та переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції»;
- необхідність формування універсальної структурованої форми подання повідомлення про підозрілу діяльність (кейсу) та зміни до наказу Міністерства фінансів України від 04.06.2021 № 322 «Про затвердження порядку обміну інформацією з питань фінансового моніторингу», в частині оновлення і доповнення довідників ознак підозрілих операцій (Додаток 3) та видів підозр (Додаток 18);
- вдосконалення механізму оперативного обміну інформацією між зацікавленими державними органами щодо фактичних передач товарів військового призначення та подвійного використання (відмова у дозвільних документах, відсутність у контрольних списках тощо);
- результати роботи з виявлення ознак (фактів) ризику міжнародної передачі товарів військового призначення та подвійного використання (інших товарів) в контексті ПВК/ФТ/ФРЗМЗ;
- пропозиції для оновлення персонального складу Ради;
- питання оптимізації робочих груп створених при Раді.

Здійснення безпосереднього обміну інформацією з СДФМ

З метою підвищення ефективності здійснення нагляду за додержанням СПФМ вимог законодавства з питань ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, у рамках підписаних спільних наказів про співпрацю з Мінфіном, НКЦПФР, Мін'юстом, Мінцифри та НБУ, Держфінмоніторингом протягом 2023 року надавалась зазначеним СДФМ наступна інформація, зокрема:

- адміністративні дані щодо фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, які отримані Держфінмоніторингом від СПФМ;
- інформація щодо помилок, допущених СПФМ при поданні інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;
- відомості щодо обліку СПФМ у Держфінмоніторингу;
- інформація про виявлені Держфінмоніторингом факти, що можуть свідчити про порушення СПФМ вимог законодавства;
- відомості про аналіз методів та фінансових схем ВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Укладання з державними органами та громадськими організаціями спільних документів міжвідомчого характеру

З метою удосконалення механізмів інформаційної взаємодії між учасниками системи фінансового моніторингу, станом 31 грудня 2023 року укладено документи про міжвідомчу співпрацю Держфінмоніторингу із 4 СДФМ, 26 державними органами, 28 іншими установами і організаціями.

Так, у 2023 році Держфінмоніторингом, з метою приведення у відповідність до норм чинного законодавства та покращення інформаційного обміну, були внесені зміни та підписано шість міжвідомчих документів про обмін інформацією.

Взаємодія з громадськістю

В умовах воєнного стану Держфінмоніторинг акцентовано забезпечує співпрацю з громадськістю, яка полягає насамперед у:

- розміщенні на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу повідомлень інформаційного характеру у сфері фінансового моніторингу та про діяльність Служби;
- розміщенні інформації про діяльність Держфінмоніторингу на власних сторінках у соціальних мережах Facebook, Twitter, LinkedIn, Telegram, YouTube.

Так, з метою інформування учасників системи фінансового моніторингу та громадськості, на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу у квітні 2023 року оприлюднено матеріали публічного звіту Голови Державної служби фінансового моніторингу України за 2022 рік.

Крім того, наприкінці грудня 2023 року на інформаційному порталі «YouControl» було опубліковано колонка Голови Держфінмонторингу, де він поділився планами роботи на 2024 рік.

У цій статті Ігор Черкаський зосередив свою увагу на актуальних антилегалізаційних темах, що цікавлять громадськість та професійну спільноту, зокрема щодо ролі Держфінмоніторингу у захисті фінансової системи країни, використання у звітуванні ризик-орієнтованого підходу, міжвідомчої та міжнародної співпраці тощо.

Важливим акцентом у статті стало обговорення законодавчих змін у сфері фінмоніторингу у контексті наших євроінтеграційних зусиль.

Водночас, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», у 2023 році Держфінмоніторинг продовжував сприяти діяльності Громадської ради при Держфінмоніторингу.

Так, 29 березня та 01 вересня 2023 року відбулись відповідно четверте та п'яте засідання Громадської ради при Держфінмоніторингу.

Під час засідань Держфінмоніторингом поінформовано присутніх про реалізацію Службою у 2022 та 2023 роках державної політики у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, в умовах воєнного стану, було обговорено звіт про роботу Громадської ради при Держфінмоніторингу та інші актуальні питання.

Також, членами Громадської ради було схвалено План роботи Громадської ради при Держфінмоніторингу на 2024 рік.

Матеріали засідання Громадської ради при Держфінмоніторингу на постійній основі розміщуються на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу.

Крім того, Держфінмоніторингом затверджено та виконано Орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю на 2023 рік, який погоджено з Громадською радою при Держфінмоніторингу і розміщено на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу.

Також, у рамках взаємодії з громадськістю Держфінмоніторингом протягом 2023 року було розміщено 8 інформаційних матеріалів Держфінмоніторингу на Урядовому вебпорталі.

> Держфінмоніторингом організовано та проведено 68 засідань Громадської ради, спочатку її заснування

7.2. ВЗАЄМОДІЯ З СУБ'ЄКТАМИ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Держфінмоніторингом у 2023 році на постійній основі здійснювався аналіз ефективності діяльності СПФМ у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ в умовах воєнного стану.

Протягом звітного періоду, у рамках співпраці з приватним сектором, Держфінмоніторингом було продовжено тестування обміну інформацією з СПФМ засобами Інформаційно-телекомунікаційної системи «Електронний кабінет системи фінансового моніторингу», яка впроваджується за підтримки проєкту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні, фаза II» (EUACI).

Так, Держфінмоніторингом було поновлено тестування обміну інформацією з банківськими установами з використанням форматів повідомлень, визначених у постанові Національного банку України від 26 серпня 2022 року № 193.

> Організовано та проведено 66 засідань Робочих груп з проблемних питань СПФМ, спочатку їх створення

Також, у вересні та грудні 2023 року Службою було оновлено рекомендації щодо подання до Держфінмоніторингу банками та небанківськими установами інформації щодо проведення фінансових операцій. Ці рекомендації були оновлені після внесення чергових змін до Базового Закону.

7.3. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, НАВЧАННЯ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Держфінмоніторинг продовжував у 2023 році роботу з методологічного забезпечення системи фінансового моніторингу.

Для інформування суб'єктів фінансового моніторингу, правоохоронних органів, органів судової влади та громадськості, Держфінмоніторингом здійснено переклад та оприлюднено у вересні 2023 року наступні видання:

- Глобального фонду боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму (GF-AML/CFT) «Типології незаконних фінансових зловживань сектору НПО»;
- дослідження RUSI «Посібник з оцінки ризиків фінансування розповсюдження зброї масового знищення»;
- документ FATF «Цільове оновлення в контексті імплементації стандартів FATF щодо віртуальних активів»;
- «Керівництво FATF щодо бенефіціарної власності юридичних осіб»;
- Типологічний звіт MONEYVAL «Ризики відмивання коштів та фінансування тероризму у світі віртуальних активів».

З 27 по 28 квітня 2023 року було проведено міжнародну конференцію, організовану Держфінмоніторингом за підтримки проєкту «Зміцнення готовності системи фінансового моніторингу протистояти відмиванню коштів та фінансуванню тероризму», в рамках Програми підтримки Організації з безпеки співробітництва в Європі (ОБСЄ) для України та у співпраці з проєктом «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні, фаза II» (EUACI) на тему: «Наднаціональна та національна системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ: виклики та перспективи» (рисунок 7.3).

> Підготовлено 17 тисяч методично-роз'яснювальних документів Службою, починаючи з 2002 року

РИСУНОК 7.3

Учасники міжнародної конференції, 27 – 28 квітня 2023 року, м. Львів

Вказаний захід було присвячено обговоренню особливостей імплементації антилегалізаційного законодавства з урахуванням результатів третьої Національної оцінки ризиків у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, сучасних викликів та визначенню стратегічних пріоритетів подальшої еволюції системи реагування на відповідні загрози, у тому числі в умовах військової агресії РФ проти України.

З 7 по 8 грудня 2023 року у місті Тернопіль було проведено форум на тему «Фінансовий моніторинг – 2023», організований Держфінмоніторингом та Академією фінансового моніторингу за підтримки Програми підтримки ОБСЄ для України, Ради Європи та проєкту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні, фаза II» (EUACI) (рисунок 7.4).

РИСУНОК 7.4

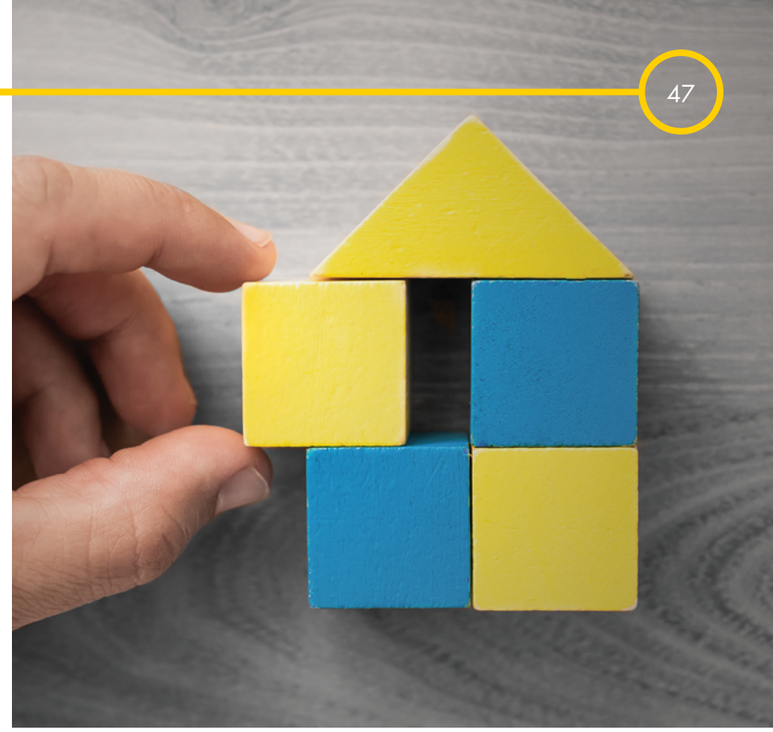
Учасники Форуму

Під час форуму обговорювались актуальні для сьогодення України питання, присвячені особливостям імплементації антилегалізаційного законодавства з урахуванням сучасних тенденцій розвитку України.

Разом з тим, протягом 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у 9 освітніх заходах, що були організовані, зокрема ДННУ «Академія фінансового управління».

У зазначених заходах взяли участь понад 121 особа – представники суб'єктів фінансового моніторингу та наукового середовища.

> Загалом протягом 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у 56 освітніх заходах, проведених для 1713 осіб

Крім того, протягом 2023 року представниками Держфінмоніторингу взято участь у 47 освітніх заходах організованих Академією фінансового моніторингу, участь в яких взяли 1592 слухачі.

Загалом, протягом 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у 56 освітніх заходах, проведених для 1713 осіб.

Також, протягом 2023 року Держфінмоніторинг підготував 109 методично-роз'яснювальних документів, розглянув 109 звернень громадян, а також розглянув 49 запитів, які надійшли у відповідності до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

7.4. КОМПЛЕКСНА АДМІНІСТРАТИВНА ЗВІТНІСТЬ

Комплексна адміністративна звітність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення запроваджена з метою моніторингу ефективності функціонування національної системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ та складається з адміністративної звітності СДФМ, правоохоронних та судових органів у сфері запобігання та протидії (рисунок 7.5).

> Сформована комплексна адміністративна звітність у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ – підтвердження виконання Україною вимог 33 Рекомендації FATF «Статистика»

Комплексна адміністративна звітність включає дані, які характеризують:

- розмір та важливість різних секторів, які підпадають під сферу дії законодавства у сфері запобігання та протидії, діяльність суб'єктів фінансового моніторингу, в тому числі кількість суб'єктів та осіб і економічну важливість кожного сектору;
- фази звітності, розслідування та судові рішення у сфері запобігання та протидії, у тому числі кількість повідомлень про підозрілі операції, наданих Держфінмоніторингу, відповідей про наслідки таких повідомлень і, на щорічній основі, кількість розслідуваних справ, кількість осіб, щодо яких були розпочаті кримінальні провадження, кількість осіб, засуджених за кримінальні правопорушення, пов'язані з відмиванням грошей або фінансуванням тероризму, типи основних кримінальних правопорушень у разі, якщо така інформація наявна, та вартість заморожених, арештованих чи конфіскованих активів;

- показники роботи Держфінмоніторингу в частині збору, обробки, аналізу та передачі узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів до правоохоронних та розвідувальних органів;
- кількість міжнародних запитів про надання інформації, які були подані, одержані, у задоволенні яких було відмовлено, на які було повністю чи частково дано відповідь з боку Держфінмоніторингу;
- кількість запитів про взаємну правову допомогу, поданих, одержаних, задоволених і у задоволенні яких було відмовлено;
- кількість інших міжнародних запитів у сфері запобігання та протидії;
- діяльність правоохоронної та судової систем, зокрема щодо замороження, арешту і конфіскації активів;
- результати розслідування кримінальних правопорушень та розгляду судових справ у сфері запобігання та протидії.

Перелік показників комплексної адміністративної звітності затверджено наказом Міністерства фінансів України від 14 вересня 2021 року № 504.

Держфінмоніторинг визначений Базовим Законом відповідальним за забезпечення збору, узагальнення та оприлюднення комплексної адміністративної звітності.

У 2023 році Держфінмоніторингом забезпечено узагальнення адміністративної звітності НБУ, Мінфіну, НКЦПФР, Мін'юсту, СБУ, Державної судової адміністрації України, ОГП, НАБУ, Державної митної служби України, Вищого антикорупційного суду у сфері запобігання та протидії за 2022 рік (більш ніж 3200 показників з урахуванням їх деталізації).

З дотриманням строків, визначених Порядком формування та оприлюднення комплексної адміністративної звітності у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 692, комплексну адміністративну звітність за 2022 рік було оприлюднено на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу.

РИСУНОК 7.5

Схема формування комплексної адміністративної звітності

8. ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЇ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Запорука ефективності функціонування будь-якої системи, зокрема й системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, безпосередньо залежить від якісної фахової підготовки відповідного кадрового ресурсу. Усі фундаментальні міжнародні інституції цієї сфери, зокрема, FATF та MONEYVAL, наголошують на важливості забезпечення національних систем запобігання та протидії фахівцями високої кваліфікації.

Академія фінансового моніторингу є одним з ключових елементів у національній системі запобігання та протидії, що протягом 20 років забезпечує підвищення фахової кваліфікації спеціалістів з питань фінансового моніторингу в сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ. Це реалізується завдяки єдиному підходу до підвищення кваліфікації представників СДФМ, правоохоронних та судових органів, відповідальних працівників СПФМ, а також представників іноземних держав та міжнародних організацій.

Від початку свого функціонування Академія покращила фахову підготовку понад 23 000 спеціалістів із питань фінансового моніторингу. Завдяки освітнім заходам Академії вони здобули сучасні актуальні знання щодо системи запобігання та протидії, тенденцій її розвитку, про виклики, що постають перед нею та засоби їх подолання, а також отримали практичні навички, що допомагають професійно діяти оптимальним способом.

Викладачі Академії – визнані експерти і практики, які є розробниками та реалізаторами політик в сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ і дотичних сферах, представники приватного сектору, академічного та експертного середовища.

Для створення сучасного якісного освітнього продукту Академія активно взаємодіє з державними інституціями в сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, зокрема, Держфінмоніторингом, Мінфіном, НКЦПФР, НБУ. Здійснюється партнерська співпраця з профільними освітніми закладами, експертами національного та міжнародного рівнів, розробниками інформаційних систем та програмних продуктів для ПВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Нині Академія є потужним хабом, що об'єднує понад 50 учасників системи фінансового моніторингу в Україні на основі укладених із ними меморандумів про співпрацю. Таке об'єднання інтелектуальних ресурсів посилює цікавість навчальних заходів, під час яких представники державних регуляторів сфери ПВК/ФТ/ФРЗМЗ та інші експерти, разом із слухачами обговорюють реальні практичні ситуації чи проблеми, та способи їх практичного вирішення.

Протягом 2023 року Академія фінансового моніторингу забезпечила безперервний освітній процес підвищення кваліфікації для 1 592 слухачів:

- 677 фахівців – представників правоохоронних, розвідувальних, судових та інших органів державної влади (рисунок 8.1);
- 915 фахівців – відповідальних осіб СПФМ (рисунок 8.2).

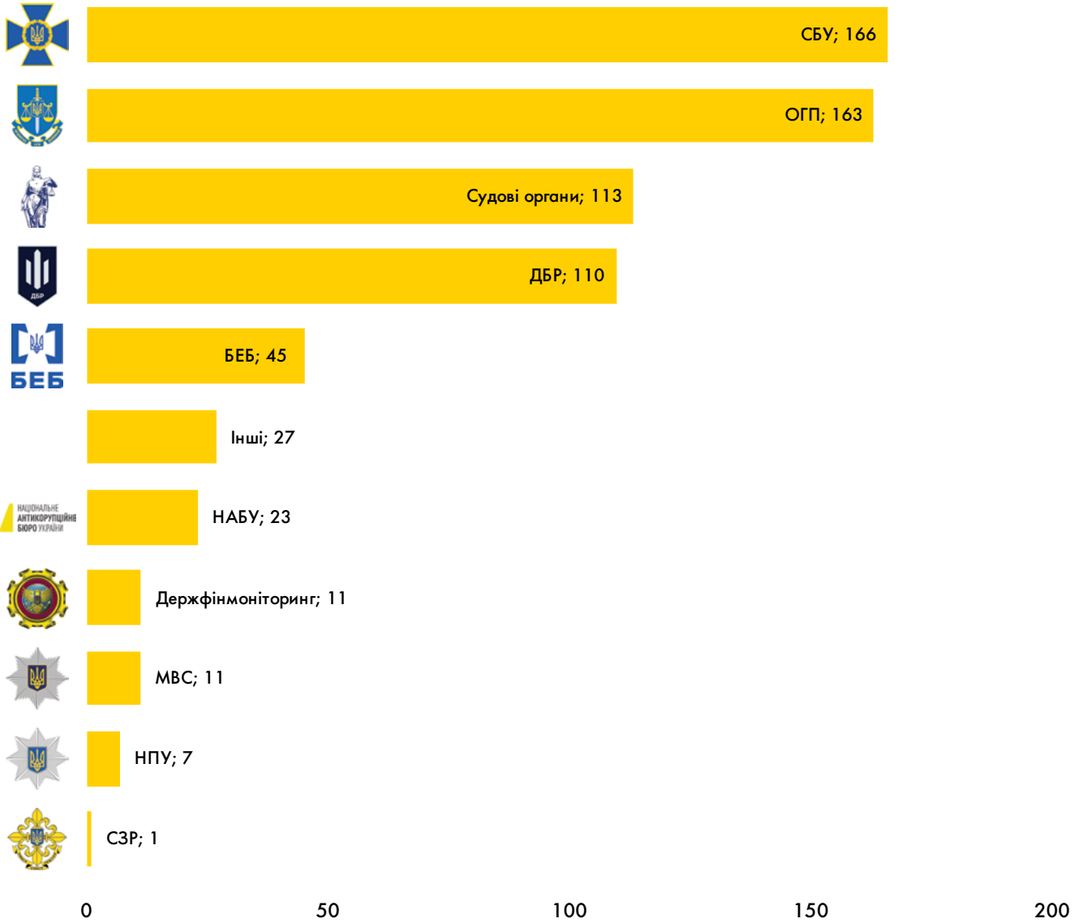

РИСУНОК 8.1

Кількість представників органів влади, що пройшли навчання у 2023 році

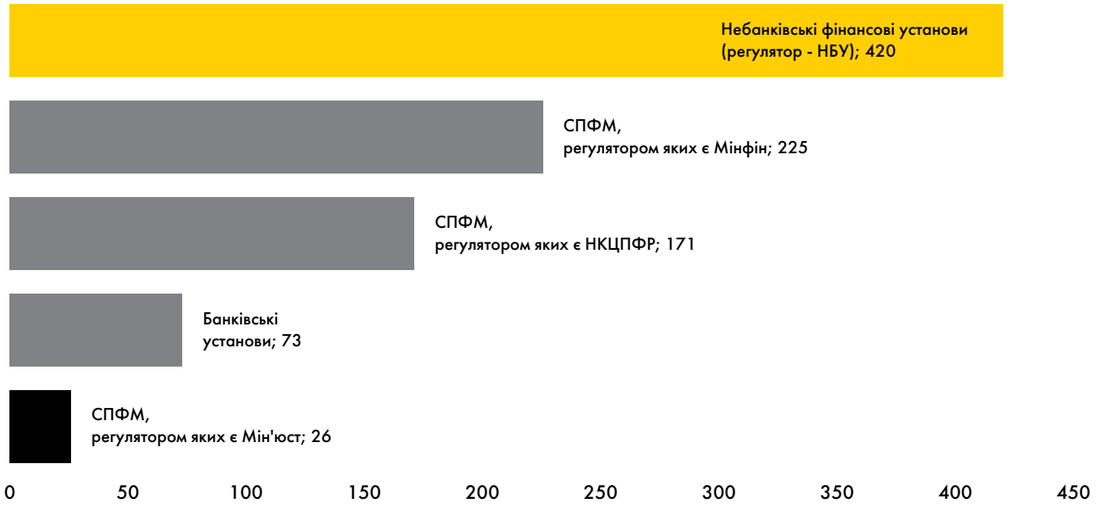

РИСУНОК 8.2

Кількість відповідальних працівників СПФМ, що пройшли навчання у 2023 році

Проведено численні тематичні вебінари що охопили участю 288 представників СПФМ.

Динаміка показників навчання в Академії наведена на рисунку 8.3.

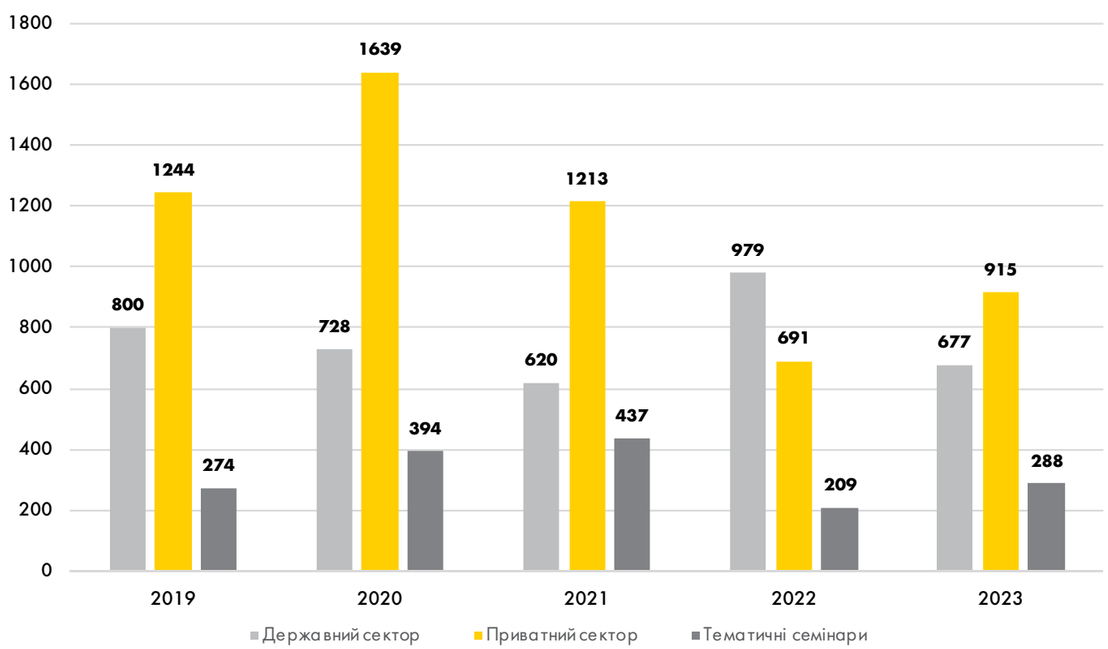

РИСУНОК 8.3

Динаміка навчання в Академії за 2019 – 2023 роки

Головними акцентами діяльності Академії фінансового моніторингу у 2023 році були ефективна взаємодія з відповідними державними органами, діяльність яких спрямована на захист економічної безпеки держави, а також співпраця з різними представниками громадянського суспільства, які відіграють важливу роль у побудові дієвої та прозорої системи антилегалізаційного стримування.

Наприкінці 2023 року запрацював оновлений офіційний вебсайт Академії (рисунок 8.4): Змінено дизайн на більш сучасний, оновлено програмне забезпечення сайту, модернізовано систему навігації та реєстрації та покращено доступ для користувачів з особливими потребами.

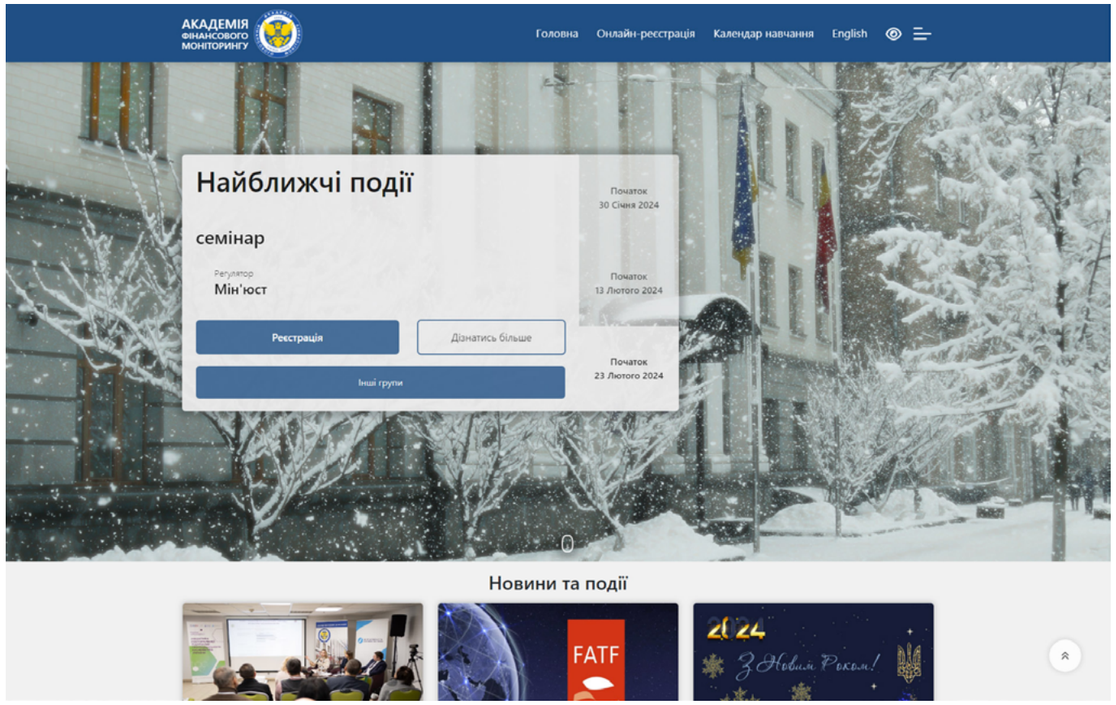

РИСУНОК 8.4

Оновлений вебсайт Академії

Партнерське коло Академії фінансового моніторингу в 2023 році суттєво розширено укладеними новими меморандумами про співпрацю з органами економічної безпеки, органами судової влади, громадськими об'єднаннями, вітчизняними та зарубіжними закладами освіти. Зокрема, започатковано співпрацю з Управлінням ООН з наркотиків та злочинності (UNODC).

Фахівці Академії протягом року взяли участь у низці спільних із UNODC та Держфінмоніторингом заходів, тематика яких охоплювала запобігання незаконній торгівлі культурними цінностями, боротьбу з організованою злочинністю та розповсюдженням наркотиків, а також в навчальних заходах та семінарах. В рамках співпраці з UNODC було сформовано національні експертні команди, спільними зусиллями

яких створюються сучасні курси з актуальних питань запобігання та протидії. Особливістю такої роботи було те, що експерти мали можливість ознайомитись з передовими методиками навчання, досвідом експертів світового рівня в сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ і втілити отримані знання в навчальних матеріалах.

Сучасний та інноваційний підхід Академії у підвищенні кваліфікації високо оцінено Національним агентством України з питань державної служби (НАДС). У 2023 році

РИСУНОК 8.5

Відзнака Академії

Академія здобула перемогу в конкурсі «Кращі практики впровадження освітніх інновацій у системі професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад», що відбувся за підтримки Програми Ради Європи «Посилення доброго демократичного врядування і стійкості в Україні» (рисунок 8.5).

9. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

9.1. РОБОТА З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Однією з важливих складових діяльності Держфінмоніторингу є налагодження співпраці з міжнародними установами та іноземними партнерами, які відповідають за організацію ефективної протидії ВК/ФТ/ФРЗМЗ.

> Держфінмоніторингом у 2023 році взято участь у 89 міжнародних заходах

Протягом 2023 року Держфінмоніторинг активно співпрацював з провідними міжнародними організаціями та установами, які опікуються питаннями ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, такими як: Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), Егмонтська група підрозділів фінансової розвідки, Рада Європи (Комітет Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL)), Європейський Союз, Організація Об'єднаних Націй (ООН), Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), Міжнародний валютний фонд та іншими міжнародними організаціями, зокрема щодо застосування до РФ санкцій за розпочату широкомасштабну, неспровоковану, кровопролитну війну проти мирної України.

У 2023 році представниками Держфінмоніторингу представлено досвід України у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, покращено співробітництво та досвід у ході семінарів міжнародного рівня, які проводились за сприяння провідних міжнародних організацій, а також здобуто нові знання у ході участі в навчальних заходах, організованих в рамках надання Держфінмоніторингу міжнародної технічної допомоги.

> На сьогодні укладено 81 Меморандум про взаєморозуміння з ПФР іноземних країн

Крім того, Держфінмоніторинг, відповідно до покладених на нього завдань, укладає міжнародні договори міжвідомчого характеру (Меморандуми про взаєморозуміння) з ПФР іноземних країн. Протягом 2003 – 2023 років Держфінмоніторингом підписано 81 Меморандум.

У 2023 році підписано Меморандуми про взаєрозуміння з ПФР Республіки Гватемала та ПФР Королівства Швеція, а також поведено переговори щодо підписання Меморандумів з ПФР Туркменістану, ПФР Азербайджанської Республіки, ПФР Федеративної Республіки Німеччина та ПФР Королівства Норвегія.

Разом з тим, Держфінмоніторингом проведено процедуру припинення міжнародного договору міжвідомчого характеру, укладеного з Комісією по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму Сирійської Арабської Республіки, за результатами якої зазначений договір офіційно розірвано.

9.1.1. СПІВРОБІТНИЦТВО З ГРУПОЮ З РОЗРОБКИ ФІНАНСОВИХ ЗАХОДІВ БОРОТЬБИ З ВІДМИВАННЯМ ГРОШЕЙ (FATF)

Протягом звітного періоду здійснювався обмін інформацією між FATF та Держфінмоніторингом в контексті протистояння ризикам і загрозам, спричиненим військовою агресією РФ.

Крім того, представники Держфінмоніторингу взяли участь у засіданнях робочої групи та Пленарних засіданнях FATF 20 – 24 лютого, 19 – 23 червня та 23 – 27 жовтня 2023 року, в м. Париж, Французька Республіка.

На Пленарному засіданні FATF у лютому було прийнято рішення про зупинення членства РФ у цій організації. Водночас, РФ повинна виконувати свої зобов'язання щодо імплементації Стандартів FATF та свої фінансові зобов'язання. Разом з тим, РФ зберігає свої права члена та залишається активним членом Євразійської групи з протидії відмиванню коштів (EAG).

Відповідно, за результатами наступних Пленарних засідань FATF (19 – 23 червня та 23 – 27 жовтня 2023 року) прийнято рішення про продовження зупинення членства РФ у FATF.

За результатами зазначених Пленарних засідань, FATF опублікувала на своєму офіційному вебсайті Публічні заяви щодо РФ.

Як наслідок, FATF:

- рішуче засудила загарбницьку війну РФ проти України. FATF також глибоко стурбована повідомленнями про торгівлю зброєю між РФ та юрисдикціями, які перебувають під санкціями ООН, а також про зловмисну кібердіяльність, що походить з РФ. Дії РФ неприйнятно суперечать основним принципам FATF, спрямованим на сприяння захисту, безпеці та цілісності світової фінансової системи;
- висловила своє глибоке співчуття народу України у зв'язку з безпідставною втратою людських життів і руйнуванням української інфраструктури та суспільства внаслідок триваючого військового вторгнення РФ в Україну. Агресивна війна РФ проти України суперечить принципам FATF щодо сприяння безпеці, захисту та цілісності глобальної фінансової системи та зобов'язанням щодо міжнародного співробітництва та взаємної поваги, на основі яких члени FATF погодилися впроваджувати та підтримувати Стандарти FATF;
- після заяв, опублікованих з березня 2022 року, FATF знову наголосила, що всі юрисдикції повинні бути пильними щодо поточних та нових ризиків обходу заходів, що вживаються проти РФ з метою захисту міжнародної фінансової системи.

Враховуючи те, що відповідно до Мандату FATF всі рішення приймаються консенсусом (а не більшістю голосів членів), питання включення РФ до санкційного списку FATF продовжує обговорюватись між країнами-членами та спостерігачами в рамках наступних заходів FATF.

29 березня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь у семінарі щодо конфіскації, не заснованої на обвинувальному вироку суду, який організовувався Групою FATF з розвитку політики (PDG).

РИСУНОК 9.1

Учасники курсу

З 29 травня по 02 червня 2023 року представниця Держфінмоніторингу брала участь у навчальному курсі щодо стандартів FATF/MONEYVAL, який проходив у місті Пусан, Республіка Корея. Зазначений навчальний курс організовано та проведено під егідою Навчального та дослідницького інституту FATF (рисунок 9.1).

05 та 07 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь у Симпозіумі Контактної групи FATF з питань віртуальних активів-2023.

18 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь в Інформаційній сесії щодо застосування та тлумачення 8 Рекомендації FATF та Документу про найкращі практики щодо боротьби із неправомірним використанням неприбуткових організацій для фінансування тероризму.

Крім того, Секретаріату FATF направлено:

- заповнений запитальник щодо ВК/ФТ та кібершахрайства у рамках спільного проєкту FATF/EG/Інтерполу з ВК/ФТ у сфері кібершахрайства (також Секретаріату EG);
- заповнений запитальник у рамках проєкту Групи FATF з ризиків, трендів та методів (RTMG) щодо краудфандингу;
- заповнений шаблон щодо вжитих заходів за результатами прийняття Публічної заяви FATF від 24 лютого 2023 року;
- інформацію та приклад справи щодо мистецтва, старожитностей та інших культурних об'єктів у рамках проєкту «Використання мистецтва, старожитностей та інших культурних об'єктів, як інструментів для ВК та ФТ»;
- пропозиції щодо потреб в консультаційній та технічній допомозі при імплементації в національне законодавство України 15 Рекомендації FATF.

9.1.2. СПІВРОБІТНИЦТВО З ЕГМОНТСЬКОЮ ГРУПОЮ ПІДРОЗДІЛІВ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ (EG)

Протягом звітного періоду, Держфінмоніторингом здійснювався обмін інформацією з EG в контексті протистояння ризикам і загрозам, спричиненим військовою агресією РФ.

У період з 31 січня по 01 лютого 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв участь у засіданнях Робочих та Регіональних груп EG, що проходили у м. Дакар, Республіка Сенегал. Зокрема, представник взяв участь у засіданнях Робочої групи з питань членства, підтримки та відповідності (MSCWG), засіданнях, присвячених оновленню IT-інфраструктури EG, та навчальній сесії ECOFEL з питань боротьби з програмами-вимагачами.

У період з 03 по 06 липня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у засіданні Робочої групи з обміну інформацією (IEWG) та Робочої групи з членства, підтримки та відповідності (MSCWG) EG, закритому засіданні Голів ПФР та Комітету EG, засіданні Регіональної групи Європа II та Пленарному засіданні EG в м. Абу-Дабі, Об'єднані Арабські Емірати (рисунок 9.2).

РИСУНОК 9.2

Учасники засідань EG

Під час засідань відбулося обговорення поточних проєктів EG, зокрема, значний час було присвячено питанням оновленню IT-інфраструктури EG, підвищення спроможності ПФР протидіяти ВК та ФТ, у тому числі використання ПФР технологій з посилення приватності, штучного інтелекту та машинного навчання, а також спеціального програмного забезпечення для аналізу віртуальних активів, схвалено членство чотирьох ПФР – Республіки Ірак, Королівства Лесото, Республіки Зімбабве, Лаоської Народно-Демократичної Республіки (станом на 2023 рік членами Егмонтської групи є 170 ПФР).

13 липня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь в онлайн-семінарі щодо 16 Рекомендації FATF (електронні перекази), що організований Секретаріатом EG.

18 жовтня 2023 року Держфінмоніторинг взяв участь у позасесійному онлайн-засіданні Голів ПФР EG щодо обговорення Звіту EG стосовно ПФР РФ. За результатами засідання прийнято рішення:

- зупинити членство Росфінмоніторингу (ПФР РФ) EG на час, необхідний для захисту інтересів EG та забезпечення досягнення її цілей;
- підтримувати додаткові заходи, запроваджені Головами ПФР 13 грудня 2022 року, наскільки це практично можливо з урахуванням зупинення.

19 жовтня 2023 року Голова EG оприлюднила відповідну Заяву, згідно з якою Егмонтська група залишається глибоко стурбованою руйнівними наслідками поточної російської військової агресії проти України та негативним впливом на Держфінмоніторинг, та в якій викладені результати домовленостей Голів ПФР EG під час засідання 18 жовтня 2023 року.

9.1.3. СПІВРОБІТНИЦТВО З РАДОЮ ЄВРОПИ

Комітет експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL)

Протягом звітного періоду Держфінмоніторингом здійснювався обмін інформацією з MONEYVAL в контексті протистояння ризикам і загрозам, спричиненим військовою агресією РФ.

15 лютого, 06 та 13 квітня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь у факультативних засіданнях MONEYVAL стосовно проєктів Декларації міністрів і делегатів високого рівня держав-членів і територій MONEYVAL та Стратегії MONEYVAL щодо протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на 2023 – 2027 роки.

РИСУНОК 9.3

Учасники Зустрічі високого рівня MONEYVAL

24 березня представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь у засіданні MONEYVAL щодо Типологій «Практика використання віртуальних активів, постачальників послуг віртуальних активів та платформ у відмиванні доходів, одержаних злочинним шляхом».

24 – 25 квітня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв участь у заходах у рамках Зустрічі високого рівня MONEYVAL, що проходила у м. Варшава, Республіка Польща (рисунок 9.3).

За результатами Зустрічі було затверджено Декларацію міністрів і делегатів високого рівня держав-членів і територій MONEYVAL та Стратегію MONEYVAL щодо протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на 2023 – 2027 роки.

Зазначеною Декларацію рішуче засуджено тривалу агресію РФ проти України та підтверджено повну підтримку України та її народу, а також на політичному рівні окреслено кроки, які потрібно вжити членам Ради Європи з метою: належної реакції на агресію РФ проти України; усунення корупційних ризиків посадових осіб режиму РФ та їх зв'язків з організованою злочинністю і бізнес-елітами; арешту та конфіскації активів підсанкційних осіб РФ та ін.

28 квітня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь в обговоренні процедур у рамках 6-го раунду взаємної оцінки MONEYVAL.

22 – 26 травня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь в заходах у рамках 65-го Пленарного засідання MONEYVAL у м. Страсбург, Французька Республіка.

04 грудня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у неофіційній сесії MONEYVAL щодо розгляду ключових документів для проведення запланованого 6-го раунду взаємної оцінки.

У період з 11 по 15 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у заходах в рамках 66-го Пленарного засідання MONEYVAL у м. Страсбург, Французька Республіка.

Також, протягом звітного періоду, Держфінмоніторингом, на запит Секретаріату MONEYVAL, надіслано:

- коментарі та пропозиції до проєктів Декларації міністрів і делегатів високого рівня держав-членів і територій MONEYVAL та Стратегії MONEYVAL щодо протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на 2023 – 2027 роки;
- заповнений запитальник стосовно оновлення Керівництва щодо НОР ВК;
- коментарі щодо ризиків та типологій, пов'язаних із зловживанням картками та миттєвими платежами в контексті проєкту нової редакції 16 Рекомендації FATF та Пояснювальної Записки до неї.

Конференція Сторін Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму (CETS № 198)

10 листопада 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у 15-му засіданні Конференції CETS № 198, організованому Секретаріатом Генерального Директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи (DGI). Під час засідання було обговорено внесення змін до звітів за результатами наскрізних тематичних моніторингів, що проводились у 2018 – 2022 роках у зв'язку з ратифікацією Конвенції CETS № 198 Естонією, звіти про прогрес, заяви та застереження до Конвенції CETS № 198, заслухано досвід їх практичної реалізації, зміни у національному законодавстві, інформацію щодо резонансних справ/вироків, проведених заходів/навчань з питань, що відносяться до сфери діяльності C198-COP, затверджено план роботи та пріоритетних дій COP у 2024 – 2026 роках, а також обрано президента, віце-президента та членів Бюро на дворічний термін.

Програма співпраці між ЄС та Радою Європи «Партнерство заради належного врядування» для країн Східного партнерства (PGG, Фаза III)

Протягом звітного періоду, за сприяння проєкту «Посилення режиму боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та повернення активів» в рамках Програми співпраці між ЄС та Радою Європи PGG, Фаза III, представники Держфінмоніторингу взяли участь у наступних заходах:

- 16 травня 2023 року представники Держфінмоні-

торингу взяли онлайн-участь у засіданні Керівного комітету проєкту «Посилення режиму боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та повернення активів»;

- 19 червня 2013 року представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь у зустрічі з міжнародним експертом в рамках презентації та обговорення проєкту технічної документації Європейського Союзу/Ради Європи «Аналіз та рекомендації для України щодо досягнення відповідності 28 Рекомендації FATF стосовно запобігання участі співучасників та поплічників злочинців у власності та управлінні суб'єктами фінансування»;
- 27 червня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у засіданні Керівного комітету Програми;
- 22 – 31 серпня 2023 року представники Держфінмоніторингу брали участь в онлайн-тренінгу щодо цільових фінансових санкцій, в рамках проєкту «Посилення режиму боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та повернення активів»;
- 16 – 18 жовтня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь у семінарі щодо питань протидії фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, організованому у взаємодії з експертами Управління ООН з наркотиків та злочинності (UNODC);
- 24 – 25 жовтня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь у семінарі щодо запобігання зловживанням віртуальними активами, а також інструментів та порівняльного досвіду протидії економічній злочинності;
- 24 – 27 жовтня (м. Київ) та 20 грудня 2023 року (онлайн) представники Держфінмоніторингу взяли участь у навчальних курсах OSINT;
- 28 листопада та 05 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли онлайн-участь у тренінгу стосовно дотримання вимог законодавства щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму для нотаріусів;
- 07 – 08 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у міжнародному форумі «Фінансовий моніторинг – 2023», в м. Тернопіль;
- 19 – 21 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у тренінгу з питань дотримання вимог законодавства щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму для адвокатів, організованому Офісом Ради Європи в Україні.

Крім того, в рамках співпраці з Радою Європи, представники Держфінмоніторингу 06 – 07 березня 2023 року взяли онлайн-участь у семінарі Ради Європи «Оцінка ризиків ВК/ФТ, пов'язаних з організованою злочинністю та транскордонними загрозами» шляхом представлення досвіду Держфінмоніторингу та обговорення певних аспектів транскордонних ризиків ВК/ФТ та їх пом'якшення.

24 квітня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у презентації нового Плану дій Ради Європи для України «Стійкість. Відновлення. Відбудова» на 2023 – 2026 роки.

10 – 12 жовтня 2023 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь у регіональному семінарі: «Співпраця та обмін інформацією між фінансовими розслідуваннями, пов'язаними з кіберзлочинністю», який організувала Рада Європи в рамках проєктів iPROCEEDS-2 та CyberEast у м. Анталія, Турецька Республіка.

9.1.4. СПІВРОБІТНИЦТВО З МВФ

Протягом 2023 року представники Держфінмоніторингу неодноразово зустрічались в онлайн-режимі з представниками МВФ з метою обговорення питань у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ в умовах режиму воєнного стану.

9.1.5. СПІВРОБІТНИЦТВО З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Міністерство закордонних справ Данії та Європейська Комісія в рамках проєкту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні, фаза II» (EUACI)

У звітному періоді, за сприяння проєкту, було забезпечено:

- переклад та форматування Типологічного дослідження Держфінмоніторингу за 2022 рік;
- підтримку відряджень представників Держфінмоніторингу до м. Париж, Французька Республіка, для участі у засіданнях робочої групи та Пленарних засіданнях FATF (20 – 24 лютого, 19 – 23 червня та 23 – 27 жовтня 2023 року);
- проведення міжнародної конференції «Наднаціональна і національна системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ: виклики та перспективи» (27 – 28 квітня 2023 року, м. Львів);
- організацію проведення для представників Держфінмоніторингу тренінгів щодо користування прикладним програмним забезпеченням;
- організацію проведення для працівників Держфінмоніторингу навчальних курсів OSINT (мультимодульний дистанційний курс та гібридні заходи 24 – 27 жовтня та 20 грудня 2023 року);
- проведення міжнародного форуму «Фінансовий моніторинг – 2023» (07 – 08 грудня 2023 року, м. Тернопіль).

Глобальний фонд Європейського Союзу з протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму

22 лютого 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у закритому онлайн-вебінарі, організованому EU AML/CFT Global Facility, на тему: «Прозорість бенефіціарної власності та рішення Єв-

РИСУНОК 9.4

Учасники багатосторонніх консультацій

ропейського суду Sovim: поточний стан і шлях вперед».

26 – 27 вересня 2023 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь у глобальній багатосторонній консультації високого рівня «Ризик і наслідок: майбутнє Рекомендації 8 FATF для фінансової доброчесності та громадянського суспільства», яку організували EU AML/CFT Global Facility, у партнерстві з Глобальною програмою боротьби з незаконними фінансовими потоками (GP IFF) та Глобальною коалі-

ЦІЄЮ НПО у FATF, у м. Бонн, Федеративна Республіка Німеччина (рисунок 9.4).

17 – 18 жовтня 2023 року, представниця Держфінмоніторингу взяла участь у підсумковій конференції «Правові підходи до проблем доказування у справах про відмивання коштів та провадженнях щодо конфіскації», яку організували EU AML/CFT Global Facility у партнерстві з Сіракузьким міжнародним інститутом кримінального правосуддя та прав людини в м. Сіракуза, Італійська Республіка (рисунок 9.5).

РИСУНОК 9.5

Учасники конференції

05 – 07 грудня 2023 року, представниця Держфінмоніторингу взяла участь у третьому засіданні Експертної робочої групи на тему «Реєстри бенефіціарних власників як компетентні органи» у м. Рига, Латвійська Республіка, яке організували EU AML/CFT Global Facility у партнерстві з французьким агентством з міжнародного технічного співробітництва «Expertise France S.A.S.» та ПФР Латвійської Республіки (рисунок 9.6).

Крім того, в рамках співробітництва з ЄС:

- 23 березня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь в онлайн-презентації нещодавно впровадженої ЄС електронної платформи для збору даних у сфері боротьби з корупцією та організованою злочинністю у країнах розширення;
- 18 квітня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у зустрічі з експертами місії ЄС у сфері боротьби з організованою злочинністю, організованій Представництвом ЄС в Україні;
- 27 квітня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у восьмому засіданні Підкомітету з питань свободи, безпеки та юстиції Комітету асоціації між Україною та ЄС;
- 11 травня 2023 року представниця Держфінмоніторингу взяла онлайн-участь у тренінгу щодо користування сервісом нейронного машинного перекладу Європейської Комісії «eTranslation».

РИСУНОК 9.6

Учасники засідання Експертної робочої групи

9.1.6. СПІВРОБІТНИЦТВО З ОРГАНІЗАЦІЄЮ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Управління ООН з питань наркотиків та злочинності (UNODC)

01 березня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у навчальному курсі на тему: «Відмивання коштів – виявлення, розслідування та судові виклики».

22 серпня 2023 року відбулась Робоча зустріч з координатором Глобальної програми боротьби з відмиванням коштів, доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму (GPML) Управління ООН з наркотиків і злочинності (UNODC).

21 – 22 вересня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв участь в онлайн-семінарі «Моніторинг та розслідування торгівлі культурними цінностями: досягнення та виклики».

З 28 листопада по 01 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у семінарі: «Протидія відмиванню коштів на основі торгівлі», організованому UNODC через свою Глобальну програму з питань боротьби з відмивання коштів, доходами, одержаними злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму (GPML) та Глобальну програму з руйнування злочинних мереж (GPCD).

13 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у зустрічі «Перевірка результатів оцінювання системи відмивання коштів на основі торгівлі», яка була організована GPML та Passenger Cargo Border Team.

13 – 15 грудня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у засіданні експертної групи з протидії фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

14 – 15 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у зустрічі щодо незаконного обігу та пов'язаних з ним фінансових потоків.

Уряд Федеративної Республіки Німеччина та Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинності через Програмний Офіс УНЗ ООН в Україні у рамках проєкту «Підтримка Державної служби фінансового моніторингу України (Держфінмоніторингу) та органів влади України у підвищенні спроможності щодо виявлення та розслідування злочинів у сфері відмивання грошей», що реалізується у рамках Глобальної програми з протидії відмиванню грошей, отриманих злочинним шляхом та фінансуванню тероризму (із залучення технічної та експертної допомоги)

Протягом звітного періоду здійснювались необхідні координаційні дії щодо залучення міжнародної технічної допомоги, зокрема для державної реєстрації проєкту «Підтримка Державної служби фінансового моніторингу України (Держфінмоніторингу) та органів влади України у підвищенні спроможності щодо виявлення та розслідування злочинів у сфері відмивання грошей».

Надалі, в рамках проєкту було створено 4 національні команди тренерів щодо розробки навчальних матеріалів з ПВК, а 16 – 18 жовтня, 13 – 16 листопада та 04 – 07 грудня 2023 представники Держфінмоніторингу взяли участь у трьох семінарах з розробки національних навчальних матеріалів з ПВК, які проходили у м. Київ та м. Львів.

Міжрегіональний науково-дослідницький інститут ООН щодо злочинності та правосуддя (UNICRI)

18 – 20 квітня 2023 року, представник Держфінмоніторингу здійснив навчальний візит до м. Дублін, Ірландія на тему: «Цивільна конфіскація та ордери на статки нез'ясованого походження: сучасні способи арешту та конфіскації активів, одержаних незаконним шляхом».

Програма розвитку ООН в Україні

16 червня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв участь у стратегічній сесії стосовно Цілі 16 «Мир, справедливість та сильні інститути», організованій в рамках зазначеної програми.

Інститут світових ресурсів

15 листопада 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у Глобальному Діалозі з приватним сектором, який організовано Інститутом світових ресурсів у співпраці з UNODC та Інтерполом.

9.1.7. СПІВРОБІТНИЦТВО З ОРГАНІЗАЦІЄЮ З БЕЗПЕКИ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПІ (ОБСЄ)/КООРДИНАТОРОМ ПРОЄКТІВ ОБСЄ В УКРАЇНІ

27 – 29 березня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у тренінгу з питання проведення розслідування у сфері віртуальних активів в рамках проєкту «Інноваційні політичні рішення щодо зменшення ризиків з відмивання грошей, пов'язаних з віртуальними активами» (м. Відень Австрійська Республіка), організованому Координатором економіко-довкільної діяльності ОБСЄ спільно з UNODC (рисунок 9.7).

27 – 28 квітня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь, у гібридному форматі, у міжнародній конференції на тему: «Наднаціональна і національна системи ПВК/ФТ/ФЗРМЗ: виклики та перспективи», організованій за підтримки проєкту «Зміцнення готовності системи фінансового моніторингу протистояти відмиванню коштів та фінансуванню тероризму» у рамках Програми підтримки ОБСЄ для України.

РИСУНОК 9.7

Учасники тренінгу

11 – 15 вересня 2023 року представниця Держфінмоніторингу взяла участь у тренінгу з протидії незаконному вивезенню культурних цінностей, який організовував структурний підрозділ Секретаріату ОБСЄ – Департамент транснаціональних загроз, у рамках позабюджетного проєкту «Боротьба з незаконним обігом культурних цінностей на території ОБСЄ» (м. Пула, Республіка Хорватія).

24 – 27 жовтня (м. Київ) та 20 грудня 2023 року (онлайн) працівники Держфінмоніторингу взяли участь у навчальних курсах OSINT за підтримки проєкту «Зміцнення готовності системи фінансового моніторингу протистояти відмиванню коштів та фінансуванню тероризму» у рамках Програми підтримки ОБСЄ для України.

14 – 17 листопада 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у тренінгу з питання проведення розслідування у сфері віртуальних активів в рамках проєкту «Інноваційні політичні рішення щодо зменшення ризиків з відмивання грошей, пов'язаних з віртуальними активами», який організував Офіс Координатора економіко-довкільної діяльності ОБСЄ спільно з Управлінням ООН з питань наркотиків та злочинності, у м. Відень (Австрійська Республіка).

З 27 листопада по 01 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у робочих візитах до ПФР Королівства Швеція (м. Стокгольм) та Королівства Данія (м. Копенгаген) за підтримки Програми підтримки ОБСЄ для України.

У ході візиту до ПФР Королівства Швеція розглянуто питання щодо проведення Національної оцінки ризиків у сфері ПВК/ФТ та кінцевих бенефіціарних власників юридичних осіб; функціонування ПФР; взаємодії із СПФМ; регулювання обороту криптоактивів та криптороззслідування тощо.

За результатами візиту делегації ПФР України до ПФР Швеції, підписано Меморандум про взаєморозуміння і допомогу у спільних фінансових розслідуваннях.

У ході візиту до ПФР Королівства Данія розглянуто питання щодо особливостей функціонування ПФР; взаємодії із СПФМ; регулювання криптовалюти та пов'язаних з нею розслідувань; застосування цільових фінансових санкцій; національних публічних діячів тощо.

07 – 08 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу взяли участь, у гібридному форматі, у міжнародному форумі «Фінансовий моніторинг – 2023», організованому за підтримки Програми підтримки ОБСЄ для України та інших міжнародних партнерів у м. Тернопіль.

Також, за сприяння проєкту «Зміцнення готовності системи фінансового моніторингу протистояти відмиванню коштів та фінансуванню тероризму», у рамках Програми підтримки ОБСЄ для України, здійснено переклад та форматування Звіту про проведення третьої НОР.

9.1.8. СПІВРОБІТНИЦТВО З ОРГАНІЗАЦІЄЮ ЗА ДЕМОКРАТІЮ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК (ГУАМ)

09 червня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у 25-му засіданні Робочої підгрупи щодо боротьби з тероризмом.

21 червня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у 23-му засіданні Робочої підгрупи щодо боротьби з корупцією та відмиванням коштів.

12 вересня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у 24-му засіданні Робочої групи з координації боротьби зі злочинністю.

9.1.9. ІНШІ МІЖНАРОДНІ ЗАХОДИ

ПФР Чилі

На запрошення ПФР Чилі, 10 березня 2023 року представник Держфінмоніторингу взяв онлайн-участь у вебінарі «Бенефіціарна власність: тенденції та моделі», який координувався Міністерством закордонних справ Чилі, за підтримки ПФР Чилі та Посольства США в Чилі.

Центр досліджень фінансових злочинів та безпеки (CFCS) при Королівському Об'єднаному Інституту оборонних досліджень (RUSI)

19 червня 2023 року, на запрошення CFCS, представник Держфінмоніторингу взяв участь у конференції: «Забезпечення цілісності та стійкості фінансової системи України», яка проходила у м. Лондон, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії.

10 – 11 і 25 серпня, 08 і 22 вересня, 06 жовтня, 20 жовтня, 03 листопада, 17 листопада та 01 грудня 2023 року представники Держфінмоніторингу брали участь у навчальних семінарах для OSINT-аналітиків.

Програма з експертного контролю та безпеки кордонів EXBS Державного Департаменту США спільно з Центром дослідження питань нерозповсюдження імені Джеймса Мартіна (CNS)

09 – 11 серпня 2023 року представники Держфінмоніторингу брали участь у віртуальному навчальному курсі з питань санкцій та контролю за торгівлею.

13 – 14 вересня 2023 року представниця Держфінмоніторингу, у рамках продовження навчання, взяла участь у поглибленій навчальній сесії щодо аналізу даних стосовно ухилення від санкцій та експортного контролю (м. Краків, Республіка Польща).

Центр демократії та верховенства права (CEDEM)

18 – 22 квітня 2023 року, представник Держфінмоніторингу здійснив навчальний візит до м. Берлін, Федеративна Республіка Німеччина, з метою вивчення досвіду у проведенні секторальної оцінки ризиків та використання цих здобутків при проведенні Національної оцінки ризиків в Україні, організований CEDEM у межах проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України».

9.2. ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ З ІНОЗЕМНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ

Держфінмоніторинг забезпечує взаємодію та інформаційний обмін з компетентними органами іноземних держав і міжнародними організаціями, діяльність яких спрямована на ПВК/ФТ/ФРЗМЗ.

У 2023 році Держфінмоніторингом забезпечено взаємодію та інформаційний обмін з компетентними органами іноземних держав і міжнародними організаціями. Держфінмоніторинг співпрацював з 89 ПФР.

> В рамках спільних фінансових розслідувань, направлено 824 запити до ПФР іноземних держав/отримано 298 запитів від ПФР іноземних держав

Протягом 2023 року Держфінмоніторингом направлено 824 запити до 73 ПФР іноземних держав та отримано 944 відповіді на запити від 72 ПФР іноземних держав.

Також, Держфінмоніторингом було отримано 298 запитів від 45 іноземних ПФР та надано 479 відповідей до 55 ПФР іноземних держав (рисунок 9.8).

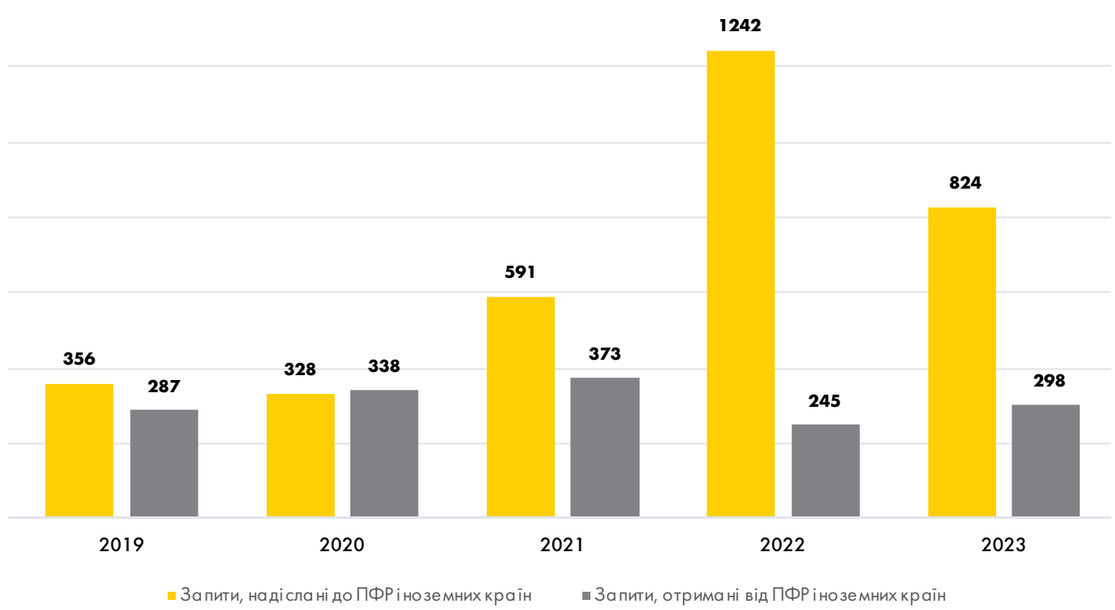

РИСУНОК 9.8

Статистика надісланих та отриманих запитів

10. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОБОТИ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГУ У 2024 РОЦІ

Стратегічна ціль 1	Стратегічна ціль 2	Стратегічна ціль 3
Проведення аналізу фінансових операцій, співпраця, взаємодія та інформаційний обмін з правоохоронними, розвідувальними та іншими державними органами	Забезпечення вжиття організаційних та практичних заходів міжнародного характеру у співпраці із зацікавленими державними установами	Удосконалення міжвідомчої взаємодії між органами державної влади – учасниками національної системи ПВК/ФТ та надання методологічної, методичної та іншої допомоги СПФМ
Шляхи реалізації:	**Шляхи реалізації:**	**Шляхи реалізації:**
Встановлення каналів фінансування військової агресії з боку росії та білорусі щодо України, у т.ч. осіб, які організовують, забезпечують та провокують військову агресію з боку росії та білорусі щодо України	Забезпечення міжнародних заходів щодо включення РФ до «чорного списку» FATF	Участь у забезпеченні аналізу державної політики у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ
Виявлення злочинних доходів та спроб їх легалізації в умовах воєнного стану, розкриття схем нецільового використання бюджетних коштів, призначених для відновлення зруйнованої інфраструктури, а також гуманітарної або безоплатної допомоги та благодійних пожертв	Забезпечення співробітництва з Комітетом MONEYVAL, зокрема в частині підготовки та розгляду чергового Звіту про прогрес України у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ в рамках 5-го раунду взаємної оцінки MONEYVAL, спільного типологічного дослідження MONEYVAL, а також участь у міжнародних заходах MONEYVAL (пленарних засіданнях, тренінгах тощо)	Проведення на постійній основі засідань Ради з питань ПВК/ФТ/ФРЗМЗ (постанова КМУ №613 від 08.09.2016)
Участь у роботі спільних (міжвідомчих) робочих груп за напрямом протидії військовим злочинам, а також іншим кримінальним правопорушенням	Участь у діяльності Конференції Сторін Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму CETS № 198	Координація діяльності органів державної влади в ході виконання Плану заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків ризиків, виявлених за результатами третьої Національної оцінки ризиків у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, на період до 2026 року та інформування про результати його виконання Кабінету Міністрів України

Шляхи реалізації:	Шляхи реалізації:	Шляхи реалізації:
Участь у міжнародному співробітництві, зокрема поглибленої співпраці з EG	Вжиття, в межах компетенції, заходів щодо приведення українського законодавства та інституційної практики у відповідність зі стандартами FATF	Виконання завдань визначених Планом заходів з реалізації Програми стратегічного розвитку Державної служби фінансового моніторингу України на період до 2024 року, та надання Міністерству фінансів України інформацію щодо його виконання
Підготовка комплексних типологічних досліджень у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ з подальшим доведенням результатів до відома національних регуляторів, інших державних та правоохоронних органів, СПФМ	Співпраця з міжнародними організаціями, країнами-донорами, здійснення заходів із залучення технічної та експертної допомоги	Організація та проведення засідань Робочої групи з розгляду проблемних питань СПФМ
Проведення стратегічного аналізу фінансових операцій та подання відповідних аналітичних матеріалів до Мінфіну	Укладання міжнародних договорів міжвідомчого характеру (Меморандумів про взаєморозуміння) з ПФР іноземних країн	Забезпечення узагальнення та оприлюднення комплексної адміністративної звітності у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу
Підготовка та подання до правоохоронних органів, уповноважених приймати рішення згідно з Кримінальним процесуальним кодексом України, а також розвідувальних органів для проведення оперативно-розшукової діяльності відповідні узагальнені матеріали (додаткові узагальнені матеріали)	Підготовка пропозицій щодо застосування заходів впливу до відповідних держав (уповноважених органів цих держав) у разі порушення останніми принципів (правил, статутів, керівних положень і т.д.) міжнародних організацій, членами яких вони є (в умовах війни РФ проти України)	Доведення до відома суб'єктів фінансового моніторингу методологічних рекомендацій щодо виконання вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу на період воєнного стану
Співпраця з органами виконавчої влади, НБУ, іншими державними органами, включеними до системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ		Інформування громадськості про діяльність Держфінмоніторингу в умовах воєнного стану

Стратегічна ціль 4	Стратегічна ціль 5
Оперативне відпрацювання проєктів законів та інших нормативно-правових актів, які стосуються функціонування системи фінансового моніторингу та її суб'єктів	Забезпечення функціонування та розвитку ІСФМ
Шляхи реалізації:	**Шляхи реалізації:**
Участь у забезпеченні імплементації та реалізації положень нових міжнародних стандартів у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ	Забезпечення стабільної роботи ІСФМ
Участь у розробці проєктів нормативно-правових актів, а також в удосконаленні та уточненні окремих норм законодавства з питань ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, у тому числі щодо наближення законодавства України до норм і стандартів Європейського Союзу	Забезпечення захисту інформації, кібербезпеки та кіберзахисту ІСФМ
	Забезпечення розвитку цифрової трансформації обробки інформації в ІСФМ та створення резервного центру обробки даних

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ПЕРЕЛІК ПРИЙНЯТИХ У 2023 РОЦІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, РОЗРОБЛЕНИХ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГОМ

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1207-р «Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків ризиків, виявлених за результатами третьої національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, на період до 2026 року».
2. Наказ Міністерства фінансів України від 31 серпня 2023 року № 469 «Про затвердження Порядку електронної взаємодії інформаційних систем Державної податкової служби України та Державної служби фінансового моніторингу України щодо надання інформації про доходи фізичних осіб, необхідної для запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 вересня 2023 року за № 1619/40675.

ДОДАТОК Б

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

- **EG** – Егмонтська група підрозділів фінансової розвідки
- **FATF** – Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей
- **MONEYVAL** – Комітет експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму
- **Базовий Закон** – Закон України від 06.12.2019 № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»
- **БЕБ** – Бюро економічної безпеки
- **ВК** – відмивання коштів
- **ВК/ФТ** – легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму
- **ВК/ФТ/ФРЗМЗ** – легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення
- **ДБР** – Державне бюро розслідувань
- **Держфінмоніторинг** – Державна служба фінансового моніторингу України
- **ЄС** – Європейський Союз
- **ІСФМ** – Єдина інформаційна система у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
- **Мінфін** – Міністерство фінансів України
- **Мінцифри** – Міністрерство цифрової трансформації України
- **Мін'юст** – Міністерство юстиції України
- **НАБУ** – Національне антикорупційне бюро України
- **НБУ** – Національний банк України
- **НКЦПФР** – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
- **НОР** – Національна оцінка ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
- **НПО** – неприбуткові організації
- **НПУ** – Національна поліція України
- **ОБСЄ** – Організація з безпеки та співробітництва в Європі
- **ОГП** – Офіс Генерального прокурора
- **ПВК** – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом
- **ПВК/ФТ** – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму
- **ПВК/ФТ/ФРЗМЗ** – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
- **ПФР** – підрозділ (-и) фінансової розвідки
- **РБ** – Республіка Білорусь
- **РОП** – ризик-орієнтований підхід
- **РФ** – Російська Федерація
- **СБУ** – Служба безпеки України
- **СДФМ** – суб'єкт (-и) державного фінансового моніторингу
- **СПФМ** – суб'єкт (-и) первинного фінансового моніторингу
- **ФРЗМЗ** – фінансування розповсюдження зброї масового знищення
- **ФТ** – фінансування тероризму

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

вул. Білоруська, 24
м. Київ, 04050, Україна

THE STATE FINANCIAL MONITORING SERVICE OF UKRAINE

24, Biloruska st.,
Kyiv, 04050, Ukraine

tel: (+38044) 594 16 01
fax: (+38044) 594 16 00

Офіційна електронна адреса:
e-mail: office@fiu.gov.ua

Офіційний вебсайт:
https://fiu.gov.ua

Держфінмоніторинг у соціальних мережах:

Facebook – https://bit.ly/3tuFsCX
Twitter – https://bit.ly/3rhibCu
LinkedIn – https://bit.ly/3pNuiXm
Telegram – https://bit.ly/3jaSYH1
YouTube – https://bit.ly/2LeQv1H
Google Мій бізнес та Google Maps – https://bit.ly/36CSW5u